

Utorak, 9. oktobar 2007.

Svedok Zoran Stijović

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodo sekretar. Pre nego što nastavimo, juče sam dao neke smernice u vezi sa prilogima, do priloga 53. Želim da dodam još nekoliko zapažanja. Ponavljam, konačna odluka, dobro formulisana, još uvek nije tu. Prvo, gospodine Re, vi ste dostavili Pretresnom veću, u okviru tabulatora 68, dokument na engleskom i dokument na BHS-u, za koji se ne čini da je isti taj dokument, iako su poslednje četiri cifre 1899, na prvoj stranici. Engleski prevod je uzet od U021, dok original koji se nalazi u ovom registratoru počinje sa U016, i onda 1899.

TUŽILAC RE: I oni imaju različite datume, takođe.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Engleski ima 15. septembar, a drugi ima...

SUDIJA ORIE: Da. To su različiti dokumenti, različiti datumi, pored toga jedan je dva puta deblji od drugog. Ja sam to dobro pogledao, gospodine Re. Proverio sam da li je to u redu u elektronskoj sudnici, i jeste u redu, ali ne mogu da kažem da mi je baš drago kada sam tako kasno sinoć, upoređujući originale, shvatio da uopšte nisu isti dokumenti. U sistemu elektronske sudnice se ništa neće menjati, ali u registratorima molim da se nađe odgovarajući engleski prevod, koji će odgovarati prevodu.

TUŽILAC RE: Ja sam, naravno, zahvalan što ste nam skrenuli pažnju na to i izvinjavam se zbog ovog previda, ali sada kad nam je skrenuta pažnja na to, mi ćemo to, naravno, popraviti.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Mi ćemo odmah to rešiti i dostaviti sudijama kopiju na papiru.

SUDIJA ORIE: Pa, sada smo vam skrenuli pažnju na to. U elektronskoj sudnici prvi deo nije preveden na engleski. Zato vam skrećem pažnju i mislim da na to ukazuje gospodin Emmerson u svom odgovoru. Da li ste u međuvremenu primili prvi deo prevoda za 72?

TUŽILAC RE: Odmah ću se raspitati.

SUDIJA ORIE: U redu. Na ovo vam je bila skrenuta pažnja. U odgovoru gospodina Emmersona rečeno je da tu nedostaje deo prevoda i to je bilo prošle sedmice, kada je on uložio svoj odgovor. Tačnije, to nije bio odgovor, to je bio podnesak.

TUŽILAC RE: Ponovo, to je nešto što smo prevideli ovde u našim papirima.

SUDIJA ORIE: U redu. Pored onoga što sam juče rekao o oklevanju Pretresnog veća, ja se ponovo izvinjavam što nisam bio u mogućnosti da razmotrim sa svim sudijama sva pitanja i da dođemo do konačnog zaključka, jer smo do kasno sinoć morali to da čitamo. Juče, posebno u vezi sa prilogom 17, prilogom 18, prilogom 25, ja sam izrazio naše oklevanje da uvedemo te priloge u spis i jedan od glavnih razloga je bio što su se veliki delovi tih priloga odnosili na delo i ponašanje gospodina Brahimaja, uglavnom. Sada sam primetio da u prilogu 61, stranica 7 i 8, nalazimo, takođe, pominjanje, mada, kako bih to rekao, mada to nije glavni deo ovog dokumenta, ali, na stranici 7, stranica 7 se odnose na delo i ponašanje optuženog Ramusha Haradinaja i učešće u napadima na pripadnike MUP-a, na četiri navedene konkretne lokacije. Na sličan način, na vrhu stranice 8, naći ćete konkretno pominjanje dela i ponašanje osobe po imenu Toger. U prilogu 62, možda sam trebao da pomenem identifikacioni broj za prilog 61, a to je P993, za prilog 62, identifikacioni broj je 994 i na vrhu stranice 5 možemo da nađemo konkretne reference o tome da je Toger likvidirao jednog srpskog zatvorenika koji je bio zarobljen u selu Dujak/Dujakë. Prema tome, vrlo konkretno se pominje delo i ponašanje osobe po imenu Toger. U prilogu 63 u izvesnoj meri se ponavlja ono što možemo naći u prilogu 61. Molim vas pogledajte stranicu 3, tu možemo ponovo da nađemo da je Ramush učestvovao u napadima na pripadnike MUP-a, na istim lokacijama, a Toger je bacao tela u Radonjički/Radoniq kanal. To se vidi nešto niže. Tu se, dakle, vrlo konkretno pominju dela i ponašanja optuženih. Prema tome, barem kada je reč o ovim delovima dokumenata, ne možete biti iznenađeni ako mi odlučimo da to nećemo da uvedemo kao dokaz, putem ovog svedoka. To vam može služiti kao smernica za ostatak iskaza ovog svedoka. I, onda pretpostavljam da smo dobili 68, original, zatim i prevod tog priloga. I, na kraju, jedno zapažanje za sledeće svedoka. Mislim da je gospodin Re tražio da doda dokumenta spisku dokaza, a reč je o dva dokumenta, mislim. Gospodin Guy-Smith je skrenuo pažnju Pretresnom veću na činjenicu da većina ovih priloga nisu na spisku dokaza i ja se pitam kako objašnjavate ovaj drugačiji pristup u konkretnom zahtevu da se ova dokumenta dodaju na spisak dokaza za sledećeg svedoka. Gotovo svi ovi prilozima ovde nisu na spisku dokaznih predmeta i nije bilo konkretnih zahteva za to.

TUŽILAC RE: Razlika je u tome što svedok ovde, gospodin Stijović, može da objasni izvor i poreklo svih dokumenata koje je on lično izabrao. Pregledajući dokumenta za operaciju „Krug“, koje nam je dostavila srpska Služba bezbednosti, on je pregledao sva ta dokumenta, pročitao ih na srpskom, u svojoj kancelariji, i izvadio one za koje on može da govori u svom iskazu. A sledeći svedok je, kako da kažemo, laik, i njegovo svedočenje nije o dokumentima MUP-a i mi smatramo da on spada u drugu kategoriju. U svetlu prethodne odluke Pretresnog veća, to se isto odnosi i na ovu kategoriju dokumenata.

SUDIJA ORIE: Ali to je uvođenje novog kriterijuma, bojim se, ako je svedok sam izabrao te dokaze, nema potrebe da istovremeno vi potražite ... zahtev za dodavanje tih dokaza na spisak.

Nije jasno da li je gospodin Guy-Smith iz ovih razloga, želeo da isključi ove dokaze iz spiska dokaza. Ali, to je barem proceduralno pitanje, koje vas izgleda jako brine.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, u stvari, to nešto što sam ja ... i ranije pokrenuo, zato što sam bio zabrinut, ne samo u odnosu na ovo pitanje, ... već u odnosu na adekvatnu pripremu u ovom predmetu i za unakrsno ispitivanje. I ja bih tražio da se isključe sva dokumenta koja nisu bila na zahtevu po Pravilu 65 ter.

SUDIJA ORIE: Da li vi to tražite ili biste to tražili?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja tražim da se ti dokumenti isključe.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće će videti šta može sa tim da uradi, u vezi sa ovim zahtevom koji ste vrlo kratko uveli. Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Ako i ja mogu nešto ukratko da kažem. Kada je reč o dokumentima koje Tužilaštvo predlaže da uvede sa sledećim svedokom i pominje u svom zahtevu, koje je Pretresno veće upravo pomenulo, ja želim da obavestim Pretresno veće da će Odbrana uložiti prigovor na usvajanje ovih dokumenata putem ovog svedoka. I, takođe, na određene delove izjave ovog svedoka, po Pravilu 92 ter. Ja sam pripremio napismeno naše prigovore i uložiću to u narednih sat vremena. To nije formalni podnesak zbog raspona naših prigovora i mi ćemo se time baviti van sudnice, ukoliko Pretresno veće to želi, ali bićemo na raspolaganju, a dostavićemo taj podnesak u narednom satu i Pretresnom veću i Tužilaštvu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mi se pridružujemo, jer pitanje je takvo da se treba rešiti na ekspeditivan način, s obzirom da se sve tri strane suprotstavljaju, jer zajednički izražavaju svoju zabrinutost.

ADVOKAT HARVEY: Ja se takođe pridružujem.

SUDIJA ORIE: Hvala. U ovom trenutku Pretresno veće ne insistira na formalnom podnesku po ovim pitanjima, ali prihvata da je Odbrana izabrala vrlo praktičan način bavljenja ovim pitanjima, dok god je to transparentno u transkriptu u vezi sa onim što se desilo. I ja želim, na kraju, još da iznesem jedno zapažanje. Pokušavam da nađem odgovarajući dokument. Da. Gospodine Re, ako pogledate dokument 54, 54 kaže da je reč o nezvaničnom prevodu. Mislim da je Odbrana, takođe, skrenula pažnju na to i ja se pitam, da li smo mi u međuvremenu dobili i zvanični prevod, jer prilično iznenađuju formulacije, ponegde se čak fonetički koristi jezik. Jer, ako pogledate treći red u izjavi, u kojem se kaže: „U vezi sa ovim pitanjem“, zatim u četvrtom redu: „Nama nije bilo dozvoljeno“, naime, nije dobro spelovano, kao da je fonetički pisano, to je vrlo specifičan način odnosa prema engleskom jeziku. Prevod je pun takvog pogrešnog pisanja reči, da tako kažem, smešnog spelovanja i to pokreće pitanje kvaliteta samog prevoda. Ne znam ko je uradio ovaj prevod, ali sam ozbiljno zabrinut.

TUŽILAC RE: Naravno, čujem šta kažete. Moram da se raspitam. Pretpostavljam da to nije zvanično prevedeno. To je pitanje izvora. Moraćemo da to prevedemo interno u okviru kancelarije Tužilaštva, jer ...

SUDIJA ORIE: Ja to shvatam. Vidim da tu pišete da je nezvanični prevod. Kada sam pogledao taj prevod, odmah se vide velike greške u korišćenju jezika. Možda postoji neki ispravan pristup koji bi bio prikladan. Ja vam skrećem pažnju na to, jer ovaj prevod treba, a vidim ovde OV, ja ne znam šta znači OV, piše: „Nezvaničan prevod“ i onda . O. V.

TUŽILAC RE: Nisam siguran da li govorimo o istom dokumentu. Koji dokument vi gledate?

SUDIJA ORIE: 54. Reč je o izveštaju, prilog 54. To je izjava koju je dao Izet Zenuni 12. avgusta, P985, to je obeleženo u svrhu identifikacije.

TUŽILAC RE: Da, da, mi ćemo zatražiti zvanični prevod, to nije problem.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Da li ste spremni da nastavite sa glavnim ispitivanjem gospodina Stijovića?

TUŽILAC RE: Jesam.

SUDIJA ORIE: Gospođo poslužiteljice, molim vas uvedite gospodina Stijovića u sudnicu.

TUŽILAC RE: Samo u vezi sa prilogom 72, a to je dokument koji je u svrhu identifikacije obeležen sa P1003, otkrili smo da nema prevoda izveštaja, prevedena je samo izjava i mi smo zatražili prevod i izveštaja.

SUDIJA ORIE: Da, ili nemojte nuditi izveštaj na usvajanje. To je druga opcija.

TUŽILAC RE: Ja ću doneti odluku o tome.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Mogu li samo da primetim da vreme ističe, već je 9 i 25, a da bih ja bio u mogućnosti da dobijem potrebne informacije od svedoka, ja moram da završim sa iskazom svedoka.

SUDIJA ORIE: Da, da, to shvatam, ali u isto vreme neka od ovih pitanja bi trebalo rešiti van sudnice, čak i bez intervencije Pretresnog veća, ali ja sam svestan toga da ste vi izgubili 25 minuta, delom zbog samog Tužilaštva, a delom to nije bila vaša krivica.

TUŽILAC RE: Ja sam, naravno, zabrinut da ću doći u fazu kad će biti informacija koje ću moći da dobijem od svedoka, a neću imati vremena za to.

SUDIJA ORIE: Ja to shvatam, ali ja sam isto tako zabrinut preciznosti strana i šta se Pretresnom veću prezentuje, ali naravno, stalo mi je do toga da vi završite sa svojim ispitivanjem.

(svedok je pristupio sudu)

SUDIJA ORIE: Gospodine Stijoviću, dobro jutro, dozvolite mi da vas podsetim da ste i dalje pod svečanom izjavom koju ste dali juče. Gospodin Re će sada nastaviti sa glavnim ispitivanjem.

svedok: Zoran Stijović

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RE– NASTAVAK

TUŽILAC RE – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Stijoviću.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro. Dobro jutro časni Sude.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim vas pogledajte paragraf 37 vaše izjave, koja je kod vas. On se odnosi na zasedu policijskoj patroli 28. februara 1998. godine, u Likošanima/Likoshan u Drenici/Dreniče. To je jedno od onih pitanja za koje je Pretresno veće zatražilo dodatne dokaze. A Pretresno veće bih želelo da uputim na izjavu Jakupa Krasniqija, to je prilog 8, a odnosi se na saopštenje za štampu 43, u iskazu gospodina Krasniqija i njegovoj izjavi. Moje pitanje za vas, gospodine Stijoviću, je, koji je bio izvor informacija? Da li možete reći Pretresnom veću ko je bio izvor vaših informacija o zasedi na policijsku patrolu u mestu Likošane/Likoshan, u Drenici/Dreniče?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Prvu informaciju koju sam dobio o ovom događaju je bila putem pejdžera. Znači, ja sam u tom trenutku bio u Dečanu/Dečani putem pejdžera sam dobio poruku da je izvršen teroristički napad u Likošanima/Likoshani da se moram hitno vratiti za Prištinu/Prištinë. Po dolasku na svoje radno mesto već su bila prikupljena saznanja, znači, prvi izveštaji od policije o događaju koji se desio na tom području. Znači, ja sam pomenuo juče taj slučaj, to je bila zaseda na patrolu policije, koja je u suštini bila maska i koja je navukla drugu patrolu policije na koju je izveden napad i u tim napadima je ubijeno četiri policajca.

TUŽILAC RE – PITANJE: Kakve su bile vaše informacije o tome ko je izveo taj napad?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, informacije koje smo dobili od jednog policajca, koji je bio ranjen i drugog koji je preživio taj napad i onih koji su im došli u pomoć je da su oni sačekani, znači, oni su bili u vozilu *Lada Niva* i na krivini, na jednoj raskrsnici su uleteli u zasedu i na njih je pucano iz vatrenog oružja. U široj razmeni vatre, sa drugom stranom, videli su da se radi o većoj grupi naoružanih i uniformisanih lica. Znači, to su prve informacije koje smo dobili vezano za taj događaj. Onda su na to područje otišle nove snage policije i dalje su one vršile pretragu terena na tom prostoru.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li ste dobili bilo kakvu informaciju o tome ko je bila ta velika grupa naoružanih ljudi sa maskiranim licima?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja moram sada, radi preciznosti, da objasnim, ako dozvolite, u par rečenica u čemu je stvar. Mi smo, od sredine 1997. godine, imali tajno TV snimanje objekta Adema Jasharija. Znači, iz fabrike lovačke municije koja se nalazi neposredno iznad, koja se nalazila neposredno iznad imanja Adema Jasharija, mi smo imali instaliranu kameru preko koje smo prenosom slike, u toku 24 sata, u prostorijama Državne bezbednosti u Srbici/Sërbica, pratili dešavanja na tom prostoru. Neposredno uoči ovih aktivnosti i nakon izvedenih aktivnosti, mi smo imali registrovan izlazak Adema Jasharija i veće grupe lica, koja su bila sa njime. Znači, prepoznati na snimcima, prepoznat njegov brat, zatim je tu bio Samilj Ljushtaku i bila su dvojica iz porodice Kodra. Nakon izvedenog napada, znači, nekoliko sati, sat, dva nakon izvedenog napada, ista grupa se vratila u porodičnu kuću Jasharija i tu je, uz pucanje u vazduh, iskazivala znake veselja i radosti. Znači, ili, i inače, ta kamera i TV snimanje iz fabrike lovačke municije je nas, u suštini, uvezivanjem tih podataka sa izvršenjem napada ...

prevodilac: Prevodioci vas ljubazno mole da malo usporite.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja se još jednom izvinjavam, i za juče i za danas, ali misao me povuče. Taj, to tajno TV snimanje nam je, u suštini, i najviše dalo potvrda ko i na koji način izvodi te akcije.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se, na 11. stranici u 21. redu transkripta svedok objašnjava: „Mislim da je nakon razmene vatre, da su došle nove policijske snage u to područje i da su tamo vršile pretrase. “ Zamolio bih da svedok objasni gde to misli da su vršeni ti pretrasi.

SUDIJA ORIE: To će svakako pomoći da bolje razumemo sve. Međutim, istovremeno, molim procesne stranke da ne intervenišu u toku ispitivanja druge stranke, koliko god je to moguće. Čuli ste da bi gospodin Emmerson, branilac, želeo da zna ko je tamo vršio pretrase. Molim vas, odgovorite na to pitanje. Gde je to tačno bilo?

TUŽILAC RE – PITANJE: To je upravo nešto što će se pojaviti. Možemo li to da vidimo u sistemu Sanction?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, policija je uputila pomoć snaga policije koje su bile na tom području, koje su upale u zasedu. I, nakon dolaska tih mehanizovanih jedinica, transportera, kao i uobičajeno, policija je dalje krenula u pretragu šireg terena i poteru za napadačima. Znači, to su okolna sela, oko Likošana/Likoshan. E sad, tačno nemam ovde kartu, ali, znači, šire okruženje Likošana/Likoshan i sela koja su se naslanjala na Likošane/Likoshan.

SUDIJA ORIE: Nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li su ljudi koji su odlazili i dolazili sa tog Jasharijevog imanja i koji su ispaljivali u vazduh, da li su to ljudi koji su bili pripadnici OVK? Oni su pucali u vazduh u smislu proslavljanja nečega, međutim, jesu li to bili ljudi OVK?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da. Adem Jashari je bio istaknuti pripadnik OVK i ta grupa oko njega je imala, u tom periodu, opredeljujući uticaj na promociju OVK na tom prostoru.

TUŽILAC RE – PITANJE: U sledećoj rečenici vi pominjete još nekoliko napada u opštini Srbica/Sërbica i kažete da je došlo do usmrćenja više policajaca i razaranja. Ako govorite o tome da su pripadnici OVK bili izvršioci tih napada, recite Pretresnom veću, molim vas, šta znate o tim napadima?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, posle potere koja je usledila od strane policije, sinhronizovano su počeli da se izvode napadi na policijska odeljenja i policijske patrole u širem području reiona gde je izvršena zaseda kod sela Likošana/Likoshan i odatle je krenula potera policije. A, ubrzo nakon toga, pre svega u cilju razvlačenja policijskih snaga, pokrenuti su teroristički napadi i na prostoru Kline/Klina, Đakovice/ Gjakovë i Dečana/Dečan.

TUŽILAC RE – PITANJE: Recite Pretresnom veću neke činjenice, molim vas. Šta vi znate o tim napadima i primere tih konkretnih napada koje ste pomenuli u svojoj izjavi?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja sad tačno ne mogu da pomenem. Ali, znači, apsolutno je sigurno da je u ovim napadima koji su izvedeni 2. marta 1998. godine, da su napadi bili, znači, pod stalnim terorističkim vatrenim napadima su bila odeljenja u Čelopek/Çallopek, Klinčini/Klinčinë, Rzniću/Irznîq. Znači, vrlo lako se može, kroz hronologiju tih događaja, doći do toga. Znači, čisto pucanjem automatskim oružjem, snajperskim na objekte policije na tom prostoru. To su, to su saznanja koja ja imam.

SUDIJA HOEPFEL: Molim vas, recite, šta podrazumevate pod stalnom, ili konstantnom, vatrom? Koliko je to bilo konstantno?

SVEDOK STIJOVIĆ: Pa, ako, znači, taj početni period, ako imamo podataka da je od 1. januara do 30. novembra 1998. godine izvedeno 1.486 napada, onda i prostom računicom može se zaključiti da je sigurno više od 2, 3 napada dnevno bilo na pripadnike policije na području Kosova i Metohije, s tim da je taj intenzitet napada, sa protokom vremena jačao i rastao.

SUDIJA HOEPFEL: Molim vas da nam ne dajete statističke podatke. Vi ste govorili o 2. martu.

SVEDOK STIJOVIĆ: Ja sam govorio o 2. martu, časni Sude i pomenuo da su napadi izvedeni na području Kline/Klina, Đakovice/Gjakovë i Dečana/Dečan. Znači, to su napadi kojima su napadana policijska odeljenja, u kojima su vršeni napadi i na porodične kuće Srba koji su živeli na tom prostoru. A, cilj tih napada je bio, na osnovu onoga što smo mi mogli zaključiti, onoga što sam ja, kao šef analitike, zaključio i uputio nadležnim starešinama je bio da se razvuku snage policije. Znači, da se onemogući, da se onemogući pravovremeno i na pravi način angažovanje većeg broja policije u otkrivanju i hvatanju grupe terorista koja je izvela napade 28. februara na području Drenice/Drenicë, Likošana/Likoshan. Ja detalje sada, znači, radi se o porodicama koje su živеле na tom području, u *Ereču*, radi se o policijskim odeljenjima, znači, pomenuo sam Klinčina/Klinčinë, Čelopek/Çallopek, znači to je apsolutno, pouzdano mogu da tvrdim i garantujem da je na neko od tih odeljenja pucano. Znači, ta odeljenja policije u Čelopeku/Çallopek, u Klinčini/Klinčinë, u Rzniću/Irznîq, odeljenje policije u Rudniku/Rudnik, su bili pod stalnim napadom. Kad kažem stalnim, znači, skoro svakodnevno, skoro svakodnevno smo imali registrovano pucanje i napad na ta policijska odeljenja.

SUDIJA HOEPFEL: Izvolite nastavite, molim vas.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim vas, pogledajte sada prilog 35 u vašoj zbirci. To je dokazni predmet MFI P96, oprostite, molim vas da pogledate 34, dakle prilog 34, 966, to je kominike OVK broj 42, a vi pominjete to u 35. pasusu u vašoj izjavi. Tu je jedan deo gde bih hteo da posebno pogledate, to je saopštenje za štampu OVK objavljeno u „Zeri i Kosoves“ 5. marta 1998. godine, a datum na tom saopštenju je 27. februar 1998. godine. U engleskom kaže: „13. februara 1990. “, a trebalo bi verovatno da bude 1998. Dakle, kaže se: „Mustafa, kolaboracionista okupatora je likvidiran. “ Samo da Pretresnom veću kažem da se, takođe, to pominje u izjavi gospodina Krasniqija, to je isti dokument koji je objavljen u prištinskoj „Bujku“. Možete li Pretresnom veću reći nešto o likvidaciji kolaboracioniste Mustafe?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja nešto detaljnije i bliže o konkretnom licu ne mogu da kažem. Ali, na primer, mogu da kažem iz ovog saopštenja o ubistvu Desimira Vasića. Znači, ovo lice je ubijeno, ali ko je on, zašto je likvidiran, ja stvarno ne mogu sada da se setim i da vam objasnim. Ali, evo vidim u saopštenju ime Desimira Vasića i mogu reći o kome se radi.

TUŽILAC RE – PITANJE: U ovom saopštenju se opisuje „da je Desimir Vasić kriminalac“, i da je on bliski saradnik Arkana“ i da su „naše jedinice 23. januara 1998. izvršile napad na njega“. Možete li reći Pretresnom veću šta znate o tome?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, apsolutno nije tačno da se radi o bliskom saradniku Arkana. Znači, radi se o funkcioneru lokalne samouprave, znači, on je bio član Izvršnog odbora, Izvršnog veća u opštini, ja mislim, Srbica/Sërbica. Znači, bio je društveni radnik, istaknuti na tom prostoru i mislim da je on ubijen u Jošanici/Joshanicë, i da je nakon toga, to je jedno selo kod Kline/Klina. . .

SUDIJA ORIE: Samo jedan trenutak, molim vas. Molim da se uključi i drugi mikrofon svedoka.
Nastavite sad.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se. I mislim da je on ubijen u Jošanici/Joshanicë i da je nakon toga, a to je vezano i za ono u sinočnjem zadnjem delu mog svedočenja gde sam govorio, da je nakon toga policija postavila punkt u selu Jošanica/Joshanicë. To je selo koje se nalazi na putnom pravcu Klina/Klina - Srbica/Sërbica. Znači, apsolutno netačno da se radi o kriminalcu i bliskom saradniku, radi se o jednom ozbiljnom, obrazovanom i školovanom čoveku, civilu, čoveku koji je bio član Izvršnog veća, član Izvršnog odbora opštine Srbica/Sërbica, koji je ubijen samo zato što je Srbin.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim vas pogledajte sledeći prilog, to je prilog 36, oprostite 35, MFI P967. To je izveštaj Državne bezbednosti od 3. marta 1998. godine. Tu se opisuje, kao službena zabeleška o operativnoj akciji „Krug“. Hteo bih samo da pogledate jedan deo toga, gde se pominje napad od 1. marta 1998. godine, oko 16 časova. To je na 2. stranici, u engleskoj verziji. „Šiptarski teroristi su otvorili vatru iz automatskog oružja na vozilo *Lada* i ubili Slobodana Praščevića iz Đakovice/Gjakovë, koji se nedavno penzionisao iz MUP-a Srbije. “ Šta vi znate o tom napadu na Slobodana Praščevića?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da bi mogli za trenutak da predložim Pretresnom veću da pređemo na zatvorenu sednicu.

SUDIJA ORIE: Preći ćemo na privatnu sednicu, a to znači da publika neće moći da čuje vaše svedočenje.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, sada ponovo radimo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Re, izvolite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim vas, pogledajte sada paragraf 41. Dakle, to je jedan drugi pasus o kome je Pretresno veće, takođe, zatražilo pojašnjenje od vas. Ovde se govori o napadu na imanje Haradinaj 24. marta 1998. godine. Molim vas da imate u vidu da je Pretresno veće čulo dosta svedočenja o tome.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Re, čuli smo dosta o tome. Vi kažete da Pretresno veće želi da čuje više, međutim, mislim da je Pretresno veće na osnovu iskaza koje je već čulo, stava da se pita da li je od pomoći da sada ponovo čuje nešto o tome, pored onoga što se već zna o tome.

TUŽILAC RE – PITANJE: U redu. Molim vas, pogledajte pasus 42 vaše izjave, i hteo bih da vas uputim na prilog 44, a to je dokazni predmet MFI P976. Radi se o službenoj zabelešci Službe, odnosno Odseka Službe bezbednosti Prizren/Prizren, od 30. marta 1998. godine. Molim vas pogledajte 1. pasus u kome se kaže: „SUP Đakovica/Gjakovë, Služba javne bezbednosti nam je poslala operativnu informaciju u kojoj se kaže da je oko 200 vojno obučenih pripadnika terorističke organizacije u području sela Jablanica/Jabllanicë, da se ta organizacija sastoji od ljudi iz sela Jablanica/Jabllanicë i susednih sela, a i nekih lica iz drugih područja koji su se tamo sklonili nakon akcije MUP-a u Drenici/Drenicë, a na čelu te organizacije je teroristički štab koji se nalazi u džamiji, u centru sela, koji ima fiksnu radio stanicu. “ Samo da vas pitam o izvoru informacija koja je zabeležena tu u toj službenoj zabelešci, a naročito o tome da je tamo bilo 200 vojno obučenih i dobro opremljenih pripadnika terorističke organizacije?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, službena beleška je dokument, autentični dokument Službe državne bezbednosti sačinjen na osnovu dnevnog izveštaja SUP-a Đakovica/Gjakovë. Znači, to su saznanja koja je Služba javne bezbednosti svojim radom na terenu prikupila vezano za aktivnosti i delatnost OVK na području Jablanice/Jabllanicë. U suštini, ta informacija i sadržaj tih saznanja koji su u njoj nama dostavljeni, je u potpunosti odgovarao saznanjima kojima je Služba državne bezbednosti raspolagala i on nije bio ništa novo. Što se tiče broja od, brojke od oko 200 vojno obučenih i dobro naoružanih terorista, mi smo u tom trenutku baratali sa cifrom od 5 do, pardon, od 50 do 150 i broj, kada se govori o broju, ja želim samo da ukažem Časnom veću, je vrlo relativna stvar u ovom slučaju, jer je OVK, već u tom periodu svoju organizaciju pravila na dva nivoa. Pravila je operativna jezgra u kojima se nalazio uži deo tih najekstremnijih pripadnika, koji su bili skoro svakodnevno zajedno i nisu se

udaljavali i šire, odnosno teritorijalno jezgro koje su činili njihovi simpatizeri ili naoružani pripadnici iz tih lokalnih seoskih zajednica u kojima su delovale te grupe. Ali, u ovom trenutku, znači, ova brojka koju je dao SUP Đakovica/Gjakovë, mislim, da relativno je malo više u odnosu na broj kojim je raspolagala Služba državne bezbednosti.

TUŽILAC RE – PITANJE: A, u čemu su se razlikovali izvori, oni na koje se oslanjala Državna bezbednost u odnosu na one na koje se oslanjao đakovački SUP i zbog čega procenjujete da je izvor Državne bezbednosti bio tačniji?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pa, iz samog smisla i poslova, delatnosti kojima se bavi Služba državne bezbednosti i Služba javne bezbednosti, sasvim je izvesno da je Služba državne bezbednosti bila dublje upoznata sa dešavanjima vezano sa albanski terorizam. Izvori koje je Služba državne bezbednosti koristila, bili su isključivo izvori koji su bili uključeni u aktivnosti OVK ili lica koja su na određeni način bila bliska tim strukturama i koja su mogla direktno da informišu i izveštavaju iz tih žarišta. Što se tiče izvora koja je koristila Služba javne bezbednosti, oni su za saznanja i prikupljanje podataka o dešavanjima na terenu, a kojima smo se mi bavili, koristili svoje izvore koji su bili pretežno usmereni na poslove kriminalističke policije, na poslove javne bezbednosti. Znači, izvori koji su na neki način, zbog svog kriminalnog ili nekog sličnog delovanja bili u kontaktu sa policijom, zbog svog nekog prestupničkog ponašanja. A Služba državne bezbednosti je regrutovala ljude i infiltrirala ih u te strukture isključivo zbog tih poslova, dok je policija koristila, rekao sam, lica koje vrste, a koja su bila sa tog područja. Zatim, vrlo je značajno istaći i to da je provera podataka Službe državne bezbednosti bila mnogo značajnija, nego što je Služba javne bezbednosti radila proveru tih podataka. To je iz opisa poslova i zadataka kojima su se bavile ove dve Službe, a na to i ukazuje da je Služba javne bezbednosti dostavila svoju informaciju Službi državne bezbednosti na dalju proveru i potvrđivanje.

TUŽILAC RE – PITANJE: U vezi sa pitanjem procene brojnosti OVK, molim vas da pogledate prilog 51, a to je broj MFI P982. Radi se o Odseku državne bezbednosti i to je zvanična zabeleška u vezi sa informativnim razgovorom od 15. juna 1998. godine. U dokumentu, a to je na 4. stranici engleske verzije, a mislim da je na srpskom to 3. stranica, kaže se: „Izvor kaže da ima oko 600 naoružanih pripadnika DTG u selima Babaloć/Baballoq, Gramočelj/ Gramacel i Glođan/Gllogjan. U nedavnom napadu na pripadnike policije njima se pridružilo i 1400 terorista iz susednih sela.“ Molim vas da kažete nešto o tačnosti te konkretne cifre koja se pominje u informaciji i kakvu ste vi imali informaciju u to vreme, s obzirom na izvore kojima ste vi raspolagali?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, ovo je razgovor i ovaj dokumenat je napravljen u junu mesecu 1998. godine i on govori o događajima koji su se desili i dešavali u martu mesecu. Znači, od marta do juna, ja sam i juče govorio da je protokom vremena i dolaskom proleća intenzivno ojačao dotur terorističke opreme i terorista iz Albanije na Kosovo i Metohiju, i ta brojka se povećavala. Tako da, kada govorimo o periodu marta meseca, o Jablanici/Jabllanicë, znači, brojka kojom smo mi baratali, u Službi državne bezbednosti, je bilo od 50 do 150. Znači, to je variralo, varirao taj broj. Sa protokom vremena taj broj se povećavao jer je Jablanica/Jabllanicë, uz Glođane/Gllogjan, postala centar, logistički centar u koji su dolazili ostali pripadnici OVK iz inostranstva, centri u koje su dolazili pripadnici OVK iz dubine područja

Kosova i Metohije i odakle su dalje kretali ka Albaniji. Tako da brojka od 1.000 i nešto terorista je, po meni, tačna, ako govorimo o periodu za jun mesec.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim vas, pogledajte paragraf 48, a to je dodatak 55, prilog 55 vašoj izjavi, a to je izjava osobe čije ime nećemo koristiti na otvorenoj sednici. Izjava je uzeta 12. avgusta 1998. godine. To je zvanični zapis razgovora od 18. avgusta 1998. godine. Deo na koji želim da vam skrenem pažnju, mislim da je stranica 7 na srpskom, a stranica 9 u verziji na engleskom. Na vrhu stranice 9, 1. paragraf, su neka imena i pominje se da ova frakcija OVK ima svoje pristalice u opštini Dečani/Dečan, a glavno uporište u selima Isnić/Istinić, Gornji Streoc /Strellci i Epërm, Donji Streoc /Strellci i Ultë, Prapacane/Papracane, da bi se regrutovalo što je više moguće pristalica OVK i da se uspostavi kasarna u selu Prapacani/Papracane. Komandant kasarne Rrusteim Tetaj i Tahir Zemaj, bivši oficiri JNA. Da li se ovaj konkretni pasus odnosi na ono što je poznato pod nazivom FARK?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE – PITANJE: Ispod toga, još jedan pasus u kome se kaže: „Od pre dva meseca obuka specijalnih jedinica, kao što su *Crni orlovi*, je vođena na terenu za obuku. Bilo je 50 ili 60 pripadnika te jedinice. Ibrahim Ukadaj vodi obuku, a pomaže mu 5 ili 6 bivših oficira JNA i govori se o vojnoj obuci u selu Papaš/Papaz, oko 15 kilometara od uporišta u planinama. Da li su ti *Crni orlovi* grupa koju je vodio gospodin Idriz Balaj ili Toger, ili je to druga?

ADVOKAT GUY-SMITH: Pored toga što je ovo pitanje sugestivno, u ovom trenutku nema nikakvih konkretnih dokaza u vezi sa izjavom koja je upravo data, ali je šteta već nanesena. Može se postaviti potpuno drugačije pitanje.

TUŽILAC RE: Ovaj čovek je bio glavni analitičar Službe državne bezbednosti.

ADVOKAT GUY-SMITH: To nije bitno. Pitanje koje je postavljeno je bilo neprikladno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, sugestivno pitanje je pitanje koje uključuje stvari koje još nisu utvrđene, a na osnovu onoga što sam ja shvatio, implicitno činjenično navođenje da je bila organizacija *Crni orlovi*, na čijem čelu je bila određena osoba, to nije nešto što je već utvrđeno putem ovog svedoka i u toj meri to je sugestivno pitanje.

TUŽILAC RE: To je u izjavi, u paragrafu 50 i, takođe je to u predpretresnom podnesku gospodina Balaja, gde on sam, ušlo je u zapisnik, tvrdi se da je gospodin Balaj bio na čelu *Crnih orlova*. To je i u ovoj izjavi. Ja samo pitam da li je ta organizacija koja se tu pominje ista ta organizacija koja se pominje u ovom dokumentu, *Crni orlovi*. To ne može da bude sugestivno pitanje, to je već u zapisniku.

SUDIJA ORIE: Rekli ste, u kojem paragrafu.

TUŽILAC RE: Paragraf 50 kaže: „Naši obaveštajni podaci govore da je Idriz Balaj, zvani Toger, zapovedao jedinicom za brze intervencije OVK pod nazivom „*Crni orlovi*“. “

SUDIJA ORIE: To sam propustio da vidim, da je to deo izjave po Pravilu 92 ter i pod tim okolnostima vi možete da pitate svedoka da li, kada je pominjao organizaciju o kojoj je saznao svojim obaveštajnim kanalima, da li je to ista organizacija koju je upravo pomenuo.

TUŽILAC RE – PITANJE: Čuli ste pitanje gospodine Stijoviću. Molim vas odgovorite na pitanje za Pretresno veće.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, ne radi se o istoj organizaciji. Ako treba dodatno da objasnim, ja to mogu da uradim.

SUDIJA ORIE: Molim vas učinite to.

TUŽILAC RE – PITANJE: Dakle, bile su dve organizacije „Crni orlovi“? Da li nam to kažete? Ovo jeste sugestivno pitanje, prihvatam to.

SUDIJA ORIE: Molim vas objasnite.

SVEDOK STIJOVIĆ: Znači, u okviru oružanih, da ih nazovem oružanih formacije, koje su organizovali albanski separatisti, postojale su dve grupacije, među kojima je vladalo veliko rivalstvo, koje i dan danas traje i koje se i dan danas odražava na Kosovo i Metohiju, sa direktnim posledicama. Znači, iza OVK je stajao NPK, a iza FARK-a je stajao DSK, iza FARK-a je stajala vlada Bujara Bukoshija. I, promocija koju je Oslobođilačka vojska Kosova dobila na Kosovu i Metohiji, u tom periodu, pozicija koja je jačala je bila takva da je smetala Demokratskom savezu Kosova i vladi Bukoshija. U tom smislu, te snage i te strukture su, uz pomoć i podsticaje od strane vlade Albanije, pokušale da putem FARK-a ograniče moć OVK, odnosno da preuzmu kontrolu nad Oslobođilačkom vojskom Kosova. I to je taj ključni rivalitet koji je postojao između te dve organizacije.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Svedoku je postavljeno pitanje o dve organizacije koje su podgrupe jedinica, koje su se zvale *Crni orlovi*. A on je odgovorio na pitanja o OVK i FARK-u.

SUDIJA ORIE: Jedno ne isključuje drugo, ali svakako je potrebno pojašnjenje. Gospodine Re, možda ćete vi potražiti to pojašnjenje.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li je bilo više grupa koje su se zvali *Crni orlovi*?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Bilo je uobičajeno, u tim grupacijama, na području Kosova i Metohije, da koriste takva imena i mi smo imali i imena grupa, slične sadržine na području Drenice/Dreničë, na području Podujeva/Podujevë, ali u konkretnom slučaju o kojem sam pitam, znači, grupa *Crni orlovi* je bila pod komandom Idriza Baljaja i u Rzniću/Irznîq, u okviru OVK i NPK, a grupa *Crni orlovi* koja se nalazila na obuci u Albaniji, u selu *Pataj*, je bila pod kontrolom FARK-a.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li je to druga grupa, koja se pominje u ovoj službenoj zabelešci?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pogledajmo sada paragraf 50 vaše izjave, u kojem dajete neke informacije o Togeru i obaveštajnim podacima koji govore da je on zapovedao jedinicama za brze intervencije OVK pod nazivom *Crni orlovi* koja je brojala oko 30 vojnika, govorite o crnim uniformama i oznakama. Pretresno veće je tražilo objašnjenje u vezi sa rečenicom u kojoj se kaže da: „prema obaveštajnim podacima DB bilo je opšte uverenje da se Idriz Balaj nalazio direktno pod komandom Ramusha Haradinaja. “ Pretresno veće želi da zna kako vi možete da kažete to, koji je izvor vaših informacija i koji je kvalitet vaših informacija i koja je njihova pouzdanost?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, kroz moje ruke je prošlo na stotine dokumenata koji su dobijeni kroz razgovore, od živih izvora, u kojima se vrlo precizno i detaljno govori o toj grupaciji *Crni orlovi* i odnosu Idriza Balaja i Ramusha Haradinaja. Idriz Balaj je u tom periodu predstavljao skoro telohranitelja Ramusha Haradinaja. I on i njegova grupa je non-stop bila uz Ramusha Haradinaja. Idriz Balaj je, čak, u odlascima Ramusha Haradinaja u okolna sela, u tom periodu mart, kraj marta, april mesec i početak maja prilikom formiranja lokalnih štabova OVK, po selima, išao uvek u prisustvu Idriza Balaja, koji je samim prisustvom, brojnošću svog ljudstva, predstavljao svojevrsnu pretnju Albancima u tom selu i prisustvo Idriza Balaja i tako naoružanih lica sa njime je omogućavalo da Ramush Haradinaj postepeno, direktno učestvuje u formiranju terorističkih grupa u tim, u selima oko Glođana/Gllogjan i da direktno utiče na izbor vođa i štabova OVK u tim selima, na tom prostoru. Znači, na stotine dokumenata su prošle kroz moje ruke, dokumenata u kojima se vrlo detaljno govori o svemu ovome i ulozi Balaja. Znači, on je bio svojevrsni telohranitelj, desna ruka.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pretresno veće treba da zna koju vrstu informacija ste dobijali i kako ste bili u mogućnosti da procenite kvalitet i pouzdanost izvora tih informacija da biste mogli da zaključite da je Balaj praktično bio telohranitelj Ramusha Haradinaja?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, iz, ja ću parafrazirati samo niz desetina dokumenata koji su bili u mojim rukama. Znači, Ramush Haradinaj bi dolazio u određeno selo, sa grupom, većom grupom lica, u kojima je uz njega, do njega, uvek bio Idriz Balaj ili njegov brat Daut Haradinaj. U tom selu bi sazvali lokalni sastanak sa vođama i uticajnim licima iz tog sela, na kome bi otvorili pitanje i pokrenuli pitanje formiranja lokalnog štaba. U tom kontekstu imali su odlučujuću ulogu u izboru, predlogu i izboru rukovodstva lokalnog štaba, a ono što je bilo karakteristično i odakle smo mi crpili veliki broj informacija je bio vezan za to da je takva aktivnost, sa protokom vremena, dobijala jedan sasvim drugi značaj. Znači, na tim sastancima Ramush Haradinaj je tražio da se seljani naoružaju i da se treba prikupiti novac za naoružanje. Ko god je bio u mogućnosti, hteo ne hteo, je novac davao, a bilo je ljudi vrlo siromašnih koji su prodavali stoku da bi došao do sredstava za kupovinu oružja. Jer, da se ne prijavi i da ne ode da kupi oružje, bio bi izopšten iz sela. A, značajno je i to reći da je kupovina oružja bila u Albaniji kod pojedinaca koji su od toga napravili kriminalni biznis iz OVK.

SUDIJA ORIE: Sada ste objasnili, ne samo kvalitet i pouzdanost vaših izvora, već ste nastavili da objašnjavate ono što su vam vaši izvori rekli. Na primer, prodavanje stoke, koliko puta je prijavljena prodaja stoke da bi se moglo finansijski doprineti OVK-u? Dakle, ja ne pitam da li su prodavali krave ili koze, već koliko puta je to prijavljeno?

SVEDOK STIJOVIĆ: Bilo ko od lokalnih rukovodioca policije na terenu može dati približno tačne brojke o tome. Znači, ono što smo mi u Prištini/Prishtinë dobijali bile su, znači, da nije bilo sela u kome nije bilo siromašnog čoveka.

SUDIJA ORIE: Da. Ali, moje pitanje je bilo učestalost takvih izveštaja, da su ljudi prodavali svoju stoku, kako bi mogli finansijski doprineti OVK-u. Da li je to bio jedan takav slučaj prijavljen, da li je bilo 5 ili 15? Ja ne pitam da li je bilo 10, 11 ili 9, ja pitam da li je bio 1 incident ili je bilo više, 10 do 20 takvih slučajeva, ili 100 slučajeva koji su vam bili prijavljeni? Možete li nam dati neku procenu?

SVEDOK STIJOVIĆ: Sigurno nije 100. Mi smo to tretirali kao bezbednosnu pojavu, a pojava znači da smo registrovali od 5 pa, možda, do 10 takvih slučajeva. Jer, veliki broj Albanaca nije ni smeo da prijavi i da objasni situaciju u kojoj se našao pod pretnjama. Znači, to je za nas bila registrovana bezbednosna pojava.

SUDIJA ORIE: Naravno, to pokreće pitanje, pošto vi kažete, veliki broj Albanaca se nije usuđivao da prijavi takvu pojavu, jer su bili suočeni sa pretnjom. To su dve mogućnosti. Ili oni to nisu prijavljivali zbog pretnje ili nisu prijavljivali jer se nije desilo. Nije lako to utvrditi, pretpostavljam. Možete li to da komentarišete?

SVEDOK STIJOVIĆ: Vi ste u pravu, ali ako se kaže, ako autoritet kaže da nije vreme za politiku, nego da je vreme za rat, ili kada neko od tih autoritativnih ličnosti kaže: „Albanci moraju da uđu u sukobe, moraju da dođu do oružja, moraju da se bore do oslobođenja“, onda je vrlo teško očekivati od običnog čoveka, na tom skupu, da se, da ponudi neku drugu argumentaciju, neku alternativu. Druga argumentacija, protivljenje tome, je bilo stvaranje krvnog neprijatelja pripadnicima OVK i ljudi su izbegavali da se suočavaju sa tom mogućnošću. Ali, slažem se, poštovani sudija, da je to vrlo teško do kraja istražiti i utvrditi.

SUDIJA ORIE: Koliko sam ja to shvatio, to ne vodi zaključku da je veliki broj ljudi prodao svoju stoku, da bi finansijski doprineo i onda to nije prijavio. To je potpuno drugačiji zaključak od onoga što ste vi opisali. Naime, da je postojala situacija u kojoj su ljudi podsticani da podrže rat i ništa drugo. Molim vas, izvolite nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim vas priloge 61, 62 i 63. To je dokaz koji nosi, u svrhu identifikacije, broj P992. Ne, 993, 994, 995, a oni se odnose na razgovor sa izvorom čije ime neću pomenuti na otvorenoj sednici, ali želim samo da skrenem pažnju Pretresnom veću i Odbrani da ta konkretna izjava koja se nalazi u prilogu 61, a to je P992, u prilogu 63 P995 je nešto drugačije prevedeno, odnosno deo toga u dokumentu P921, koji je obeležen u svrhu identifikacije tim brojem, 17. septembra 2007. godine u vezi sa smrću Radeta Popadića i policijskim izveštajem tu. Ono što mene interesuje je to da je Pretresno veće bilo zabrinuto u vezi sa ova tri konkretna dokumenta, odnosno izvorom tih informacija, ... jer se u paragrafu 60 vaše izjave pominje izjava jedne osobe i pouzdanost i tačnost te izjave.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće, u stvari, dozvolite samo da proverim da li se to pominje ... pošto vi pominjete konkretne paragrafe ... da li je to adekvatan način da se uvedu ovi dokazi u vezi sa ovim pitanjima.

TUŽILAC RE: Ja to shvatam, ali želeo sam samo da pitam svedoka za pouzdanost konkretne izjave.

SUDIJA ORIE: Molim vas učinite to, ali nije samo Veće zabrinuto za to, već bi želelo da dobije dodatne informacije, činjenice u vezi sa pouzdanošću ovog izvora. Vi imate pravo da to uradite. Izvolite gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Samo želim da iznesem zapažanje u vezi sa ovim konkretnim priložima, jer oni uključuju i pitanja koja se odnose na navodno ponašanje optuženog i tačke Optužnice. Mogu li zamoliti gospodina Rea da ograniči svoja pitanja na činjenice, a ne u obliku u kojem je postavio svoje pitanje i da se raspita za opštu procenu pouzdanosti informacija.

SUDIJA ORIE: Pa, drugi delovi dokumenta mogu biti važni za nas, da bismo znali da li se te informacije mogu smatrati pouzdanim, a to je potpuno odvojeno od procene da li se konkretna dela ovog optuženog mogu dokazati ovim dokumentom. To su potpuno dve različite stvari.

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam pogrešio, nisam se jasno izrazio. U pitanju je bilo utvrđivanje materijalnih informacija, a ne procena pouzdanosti svedoka kao izvora informacija u celini.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Re, izvolite nastavite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Kako je DB procenjivao pouzdanost informacije koje je dostavljao ovaj izvor? Mislim pod tim, koliko je pouzdana bila osoba, kakve je kontakte DB ili MUP imao sa tom osobom i kakve je on informacije u prošlosti dostavljao, i slično?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Časni Sude, vi na prvoj strani možete videti, pod stavkom „Podaci o izvoru saznanja“, na dnu, da piše da je izvor nepouzdan, a podaci potvrđeni. Znači, ocena Službe državne bezbednosti za ovo lice, znači, i kao izvora, je nepouzdan. A nepouzdan, sama kvalifikacija znači nekad može da dâ tačan, nekada netačan podatak. U ovom slučaju su podaci potvrđeni, na osnovu drugih saznanja Službe.

SUDIJA ORIE: Mi u ovom trenutku gledamo 61, prilog 61, ako sam u pravu. Gospodine Re.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pojasnićemo to. Vi ste pre par trenutaka rekli da piše „Izvor nepouzdan, podaci potvrđeni“. U prevodu na engleski piše „Izvor nepouzdan, a podaci neprovereni“. Možete li nam pročitati šta tačno piše u originalu, na srpskom?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, piše: „Izvor nepouzdan – podaci potvrđeni“.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, izgleda da je sada došlo do još jedne greške u pisanom prevodu. Molim da se pozove P993, verzija na srpskom na ekran.

TUŽILAC RE: Molim da se to ne pokazuje na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Da. Nemojte da se pokazuje na otvorenoj sednici. Koliko vodim niko ne može to da čita šta je na ekranu, barem ja ne mogu da čitam odatle, sa udaljenosti od 4, 5 ili 6 metara.

TUŽILAC RE: Možemo to da pokažemo prevodiocima u kabini.

SUDIJA ORIE: To je već na ekranu. Molim da povećamo taj deo. Da li prevodioci mogu da vide red koji je upravo pročitao svedok?

prevodilac: Piše „Izvor nepouzdan – podaci potvrđeni“.

SUDIJA ORIE: Onda nam treba bolji prevod za prvu stranicu ovog dokumenta. Izvolite nastavite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pre par trenutaka rekli ste, izvinjavam se, da su u ovom konkretnom slučaju informacije potvrdili drugi izvori Službe. Možete li nam nešto više reći o tome, o tim drugim izvorima Službe i kako su oni omogućili da se proceni da su ovi konkretni podaci bili pouzdani?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Izvor je lice koje je bilo direktno uključeno u aktivnosti OVK. Veliki broj saznanja koje je on pružio, u ovom izveštaju, je nama već bio poznat. Znači, saznanja koja su vezana za aktivnosti koje je Oslobodilačka vojska Kosova sprovodila na području Albanije i podršku koju je imala od strane određenih struktura, su bili poznati. Poznati su nam bili u potpunosti podaci o organizaciji i aktivnostima OVK na području sela Kruševac/ Kruševcë, Glođane/Gllogjan i u delovima izjave o čemu govori izjava. A, bilo nam je poznato i saznanje da su u junu mesecu, sredinom juna meseca 1998. godine, oteta dva lica, znači Vučić Vuković i Vujisić Novica, kod Zlopeka/Zlopek. To je jedno selo Zlopek/ Zlopek i, da je sa njima u društvu bio otet i jedan Musliman, Izet Gutić. To je nama bilo od ranije poznato i ta lica se vode kao nestala. Vučić i Vujisić su bili rođaci i imovina Vukovića je opljačkana, govorim sad po sećanju. Znači, izjava održava naša ranija saznanja i potvrđuje naša saznanja. Inače, prema ovom licu je pokrenut sudski postupak, od njega je uzeta izjava na osnovu stava 151. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srbije i lice je upućeno na dalju nadležnost nadležnom Sudu. Podignuta je optužnica za krivično delo terorizam i dalji rezultat svega toga, nisam ulazio, nije me interesovalo dalje dešavanje u Sudu.

TUŽILAC RE – PITANJE: Ovaj konkretni pasus u izjavi svedoka, koji želim da pogledamo, je stranica 3 u verziji na engleskom, u dokazu P993, obeleženom u svrhu identifikacije i tu se kaže: „Takođe znam da su pre mesec i po Haradinaj i njegova grupa zarobili dva policajca u Rastavici/Rastavicë i doveli u jedinicu. Oni su odvedeni u štab u Glođane/Gllogjan i nakon ispitivanja ih je pogubio terorista po imenu Toger. Toger ja bacio njihova tela u Radonjički/Radoniq kanal. Toger, njegov pravi identitet je znao samo Ramush Haradinaj i on je stalno bio u njegovom društvu. Toger je obučavao specijalnu policijsku jedinicu u Glođanima/Gllogjan, koja je imala 20 pripadnika. Kad se sluša kako govori to me je navelo da verujem da je on iz područja Drenice/Drenicë.“ Rekli ste pre par trenutaka da su neki drugi

izvori potvrdili informacije o ovoj izjavi, da ste videli da su one pouzdane. Koji su to drugi izvori mogli da potvrde ovu informaciju?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Što se tiče ovih policajaca iz SUP-a Šabac Radeta Popadića i Jovanovića, mislim da se zove Nikola, znači, mi smo informaciju, ja mislim da su oni oteći 24. maja na putu ka Juniku/Junik, gde su nosili hranu, znači, oni su bili logistika.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pretresno veće je čulo dokaze o tome, o otmici. Ono što mene interesuje su informacije o tome da je Toger učestvovao u događajima posle ovog incidenta.

SUDIJA ORIE: Pre nego što to uradimo, gospodine Re, jedno od vaših ranijih pitanja uključivalo je i to da li je izvor ranije davao informacije. To je bio deo vašeg pitanja, u okviru elementa pouzdanosti. Možete li nam reći da li je ovo bilo prvi put da je ovaj izvor dao ovakve informacije ili je on i u ranijim prilikama davao informacije?

SVEDOK STIJOVIĆ: Ne, ovo je prvi put, znači, ovo je lice koje je bilo uhapšeno od strane policije i sa njime je, kroz istragu, se došlo do ovih saznanja.

SUDIJA ORIE: Izjavu je dao dok je bio uhapšen?

SVEDOK STIJOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li ste vi lično razgovarali sa tom osobom, osobom koja je bila uhapšena i koja je dala tu izjavu?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li znate te osobe koje su uzele tu izjavu?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja, ako na ovom dokumentu postoje potpisi, ja mogu da probam da ih identifikujem, ali, očigledno je, obzirom da se radi o lokaciji, da su sa njim obavili razgovor radnici Državne bezbednosti Peć/Pejë, operativni radnici DB u Peći/Pejë.

TUŽILAC RE – PITANJE: Potpis na poslednjoj strani izjave. . .

SUDIJA ORIE: Čini se da su to. . .

TUŽILAC RE: Ovlašćeni službenici.

SUDIJA ORIE: Možete li mi reći gde je to.

TUŽILAC RE: Na srpskom, to je na stranici 3, dokumenta P995, a u verziji na engleskom na stranici 5.

SUDIJA ORIE: Čini se da je to potpis osobe koja je dala izjavu, a ne osoba koje su uzele izjavu.

TUŽILAC RE: Pa, tu su tri potpisa. U jednom se kaže. . .

SUDIJA ORIE: Gde su tri potpisa? Da li smo još uvek na dokumentu 61?

TUŽILAC RE: Ne, ja sam na dokumentu 63.

SUDIJA ORIE: O, izvinjavam se. Da.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pogledajte poslednju stranicu priloga 63, a koji nosi oznaku P995, u svrhu identifikacije. Tu se nalaze tri potpisa, dva su potpisi ispod osobe koja je dala ovu izjavu.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne mogu tačno da utvrdim o kojim se operativcima radi, mada ovaj prvi potpis, mi smo imali operativca koji je radio u Peći/Pejē, čije ime i prezime je počinjalo slovima MC. Da li je on potpisao ovo, vidi se da je kratak potpis. Vrlo moguće da se radi o tom operativcu. Ovaj drugi potpis ne mogu da identifikujem.

TUŽILAC RE – PITANJE: Rekli ste da znate njegove inicijale. Možete li nam reći njegovo puno ime i prezime?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Mogu da kažem, nije nikakav problem, ali ja ne mogu da tvrdim da je on baš ovo potpisao, ali, on je bio, ja mislim, jedini operativac sa ovim inicijalima MC, Milo Calić. On je bio operativni radnik Državne bezbednosti u Peći/Pejē. Znači, M Milo C Calić. Vidi se da je i kratko prezime, tako da me i to upućuje da se radi o njemu.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da se vratimo na moje ranije pitanje. Mene interesuje tačnost, odnosno pouzdanost izjave o učešću Togera u bacanju tela u kanal. Da li ste imali bilo kakve informacije koje su mogle da potvrde ili verifikuju ove informacije, da potkrepe ove informacije koje se nalaze u izjavi svedoka? Ako jeste, kakve su to informacije bile koje ste imali?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, u početku je bio jako veliki problem za Službu državne bezbednosti da identifikuje Togera, jer je u štabu OVK u Glodanu/Gllogjan i u okruženju Ramusha Haradinaja bila su dva lica, koja su koristila nadimke, pseudonime Tigar i Toger. I to se vrlo često mešalo kroz tok izveštaja koje smo dobijali. Na kraju smo ustanovili, znači, ne na kraju, znači, posle izvesnog vremena smo ustanovili da se pod pseudonimom Tigar nalazi ime sa prezimenom Nimani. Ja mislim da je on bio komandant vojne policije u okviru štaba i zone OVK kojom je rukovodio Ramush Haradinaj, a da je Toger lice koje je isključivo vezano za izvođenje specijalnih akcija. Znači da se radi o obučenom licu, licu koje je učestvovalo u ratnim sukobima na prostoru bivše Jugoslavije, da po akcentu, znači, po izgovoru, nije sa područja Metohije, da je sa područja Drenice/Dreničë i, nakon izvesnog vremena. . .

TUŽILAC RE – PITANJE: Gospodine Stijović, ja vas pitam o telima u kanalima. Da li ste imali bilo kakve potvrđujuće informacije, ukoliko jeste, koje su to bile informacije?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, ja sam, znači, čitao jedan izveštaj ili izjavu, ne mogu sada tačno da kažem kako se zove taj dokumenat, ali znam da je u tom dokumentu bilo vrlo jasno definisano da je Toger neposredno lišio života sestre Vujošević, tokom juna meseca. To su dve sestre, starije žene, da ih je. . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, ja moram da stavim prigovor zbog toga što su informacije o kojima je ovde reč prilično neodređene.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, pošto sam pročitao izveštaj, ja više ne znam šta je u njemu, to nije solidna osnova za svedočenje. Gledam na sat, vi ste gospodine Re, rekli da ste izgubili 25 minuta, a već smo prošli 10 minuta uobičajeno vreme za pauzu. Prema tome, da biste dovršili sa ispitivanjem, dobili biste još 15 minuta i time biste nadoknadili svih 25 minuta. Jeste li me dobro razumeli?

TUŽILAC RE: Časni Sude, da vaša računica je tačno takva.

SUDIJA ORIE: U redu. To znači da ćete imati još 15 minuta nakon pauze. A sada pravimo pauzu do 11.05 časova.

(pauza)

sekretar: Molim ustanite. Izvolite sesti.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, možete da nastavite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Gospodine Stijoviću, imamo ograničeno vreme, pa vas molim da u svojim odgovorima budete kratki i precizni. Pre pauze, zatražio sam od vas dodatne potvrđujuće informacije koje bi povezale Togera sa telima, tj. Idriza Balaja sa telima u kanalu. Molim vas da pogledate paragraf 57 vaše izjave, gde govorite o tome da je Državna bezbednost imala informacije o ubijanjima i kidnapovanju civila i o bacanju njihovih tela u kanal, pre nego što su srpske snage ponovo zauzele tu oblast silom. Vi kažete: „Na primer, u izveštaju DB Peći/Pejë od 26. juna 1998. Godine“. To je upravo onaj dokazni predmet koji smo malopre pomenuli. To je razgovor sa osumnjičenim, dokazni predmet P933. ... Izvinite 993, 994, 995. Pitanje je ovo: Da li su informacije u paragrafu 57 dodatne potvrđujuće informacije koje ste vi pomenuli ili ima i drugih informacija koje se ne nalaze u vašoj izjavi, a koje dovode u vezu Togera sa telima u kanalu?

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite, da li vi samo govorite o prvim rečenicama toga.

TUŽILAC RE: Ne, govorim o celom pasusu, a pitanje je da li postoji nešto pored toga,

ADVOKAT GUY-SMITH: Pa, pitanje je donekle, navodi svedoka na pogrešan trag.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pa, nadam se da to ne radim, a ako nije jasno, možda bi gospodin Stijović mogao da nam to objasni.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Mi smo prve značajnije informacije o tim dešavanjima dobili početkom juna. Znači, od juna meseca mi konstantno imamo priliv informacija i izveštaje

u kojima se kaže da su lica pobijena i da su bačena u jezero i kanal oko Radonjičkog/Radoniq jezera. Imali smo informacije od članova porodice, ja mislim Vlahović, da su njihovi roditelji bili posle kidnapovanja, mesec, mesec i po bili u životu. I to su im potvrdili njihovi prijatelji Albanci, a mi smo ta saznanja proverili i to je bilo tačno.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li je bilo ičega dodatnog što bi povezalo Idriza Balaja sa telima u kanalu, osim ovoga što ste vi naveli u 57. pasusu vaše izjave?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, bio je značajan broj dokumenata koji je Idriza Balaja identifikovao kao najodgovornije lice za napade, ubistva i sve ono što se dešavalo na tom području. Znači, sve te, kako da kažem, najteže zločinačke aktivnosti je izvodio Idriz Balaj i grupa oko njega. On je bio, taj nadimak Toger je bio strah i trepet za to područje, među Albancima, normalno.

SUDIJA ORIE: Možete li da pitate svedoka da li je on prilike da vidi takve, bilo koje od tih izveštaja, jer smo mi videli dosta izveštaja i izjava u kojima ja nisam našao, mislim do 1. septembra, bilo kakvog pominjanja toga, a možda nisam u pravu.

SVEDOK STIJOVIĆ: Časni Sude, ja sam video, jako puno tih dokumenata i meni je, stvarno, moram da iskoristim priliku da to kažem, žao što se ti dokumenti ne nalaze ovde. Ja do aprila meseca, kada sam bio pozvan da svedočim prvi put ovde i kada sam se pojavio u Hagu, za mene je iznenađujuće bilo, zastrašujuće, iskreno govoreći, da dokumenta iz operativne akcije „Krug“ se ne nalaze u posedu Tužilaštva. Ja znam za još puno takvih dokumenata i puno dokaza o aktivnostima koje su se dešavale na tom terenu, zbog činjenice da sam neposredno rukovodio, organizovao i rukovodio prikupljanje dokaza o počinjenim zločinima na Kosovu i Metohiji, i prema Albancima i prema Srbima, i da sam time rukovodio na području čitavog Kosova i Metohije.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, svedok je, odgovarajući na vaše pitanje, pomenuo slučaj Vlahović, odnosno izjave o tome da su oni još uvek živi. Sećam se da sam ja naišao na neki dosije, na to pitanje Vlahovića. Mislim, u jednoj prilici, kada sam pregledao dokumenta. Međutim, našao sam, moram da proverim to, jer me izdaje pamćenje, koji je datum tog dokumenta u kome se vidi da postoji mogućnost da su Vlahovići još uvek živi, kako bih to bolje mogao da razumem. Možda može neko da mi pomogne. Znam da sam naišao na takav dokument, ali ne mogu, naravno, da sve dokumente znam napamet. No, u redu, ako ne možete da mi pomognete, nastavite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pa, proverićemo i obavestićemo vas o tome. No, u vezi sa gospodinom Stijovićem, hteo bih da upozorim Pretresno veće na činjenicu da operacija „Krug“ i ti dokumenti koje smo mi zatražili, da su oni u celosti obelodanjeni, oni dokumenti koje smo dobili od Republike Srbije. Mislim da je to bilo u julu, avgustu ili otprilike tada. No, pogledajmo sada 58. pasus, gospodine Stijoviću. Tu vi kažete da je DB imao izvor na sastanku u Prapacanu/Papracane, na kome je Rok Berisha rekao da se „riba u Radonjičkom/Radoniq jezeru hrani ljudskim mesom.“ On je takođe rekao da „jezero Radonjić/Radoniq ne bi moglo da bude dokaz albanske muškosti, već sramota za Albance“. To je jedan od delova vaše izjave, o kojem Pretresno veće želi da ima više informacija, naročito kada kažete da ste imali izvor. Da li možete

da nam kažete ime tog izvora na otvorenoj sednici ili, pak, o prirodi izvora? Ukoliko je potrebno preći ćemo na privatnu sednicu. Ako možete da nam kažete ko je taj izvor?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, radi se o živom izvoru, licu koje je prisustvovalo sastanku, velikom sastanku koji je održan u Prapacanu/Papracane, u drugoj polovini avgusta, licu koje je Služba koristila kao u svojstvu saradnika, tako da ne bih mogao da kažem njegovo puno ime i prezime. Čak, mislim, da i pseudonima u ovom trenutku ne mogu da se setim, ali sam ovu formulaciju zapamtio zato što je vrlo karakteristična i zato što je vrlo karakteristično ime i prezime lica koje je tu formulaciju, na tom sastanku, reklo. Ali, mogu objasniti okolnosti kako je taj sastanak održan i o čemu se tu radilo.

SUDIJA ORIE: Ne, ne. Gospodine Re, ovde postoji opasnost da informacija iz istog izvora dolazi kroz razne kanale, ali da se u krajnjoj liniji radi samo o jednom izvoru i, naravno, to bi bilo razlog za zabrinutost Pretresnog veća. Ako biste mogli da zatražite da se malo pojasni, da li postoji takva opasnost.

TUŽILAC RE – PITANJE: Svedoče, da li ste imali samo jedan izvor, koji vam je, koji je DB-u dao tu informaciju o tome da se „riba na jezeru Radonjić hrani ljudskim mestom? Dakle, o tom sastanku, jeste li imali samo jedan izvor prisutan na tom sastanku?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Znači, ovu formulaciju je dalo samo jedno lice, a imali smo više lica koja su učestvovala na tom sastanku i koja su nam, na osnovu kojih smo došli do punih saznanja o tome šta se dešavalo, čemu je bio sastanak posvećen i na koji način je, zbog čega je uopšte ta situacija, zbog čega je došlo do tog sastanka u Prapacanu/Papracane.

TUŽILAC RE – PITANJE: Ja sam vas pre nekoliko trenutaka pitao, mislim da ste rekli da se ne sećate imena tog čoveka, tog konkretnog saradnika. Da li se sećate koliko je ljudi bilo na tom sastanku, koje je dalo informacije DB-u?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tri do četiri izvora.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li su oni bili pripadnici OVK?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Moglo bi se reći da se radi o simpatizerima OVK i jedan ili dva izvora su bili pripadnici FARK-a.

TUŽILAC RE – PITANJE: A, kako su se te informacije, koje vam je svako od njih dao, kako su se one međusobno mogle uporediti? Da li su jedna drugu potkrepljivale, da li su odgovarale jedna drugoj ili ne?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Odgovarale su, sem samo što je u jednoj, znači, ovoj koja je pominjala ovog Rok Berishu, ova formulacija. A, što se tiče sastanka, sadržine sastanka, one su u potpunosti bile skoro istovetne.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, da li možete zatražiti potvrdu o tome da li je svedok 17 bio jedan od izvora. I to bi trebalo uraditi na privatnoj sednici.

(privatna sednica)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

sekretar: Časni Sude, sada smo ponovo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Re, nastavite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Pretresno veće, takođe je pokrenulo je neka pitanja u vezi sa paragrafom 54. Da li možete to u sebi da pročitate, molim vas. Upoznajte se sa tim. I tu se kaže: „U tom periodu, tokom juna i jula 1998. godine, Ramush Haradinaj je, u svojstvu komandanta OVK, u pomenutoj zoni, uputio pismenim naredbama veći broj pripadnika OVK u selo Lođa/Logjë radi daljeg terorističkog delovanja. “ Ja samo hoću, sada, da vas uputim na nekoliko dokaznih predmeta koje imamo na našem spisku dokaza. Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet 65 ter 593 i hteo bih da vas pitam, da li možete da nam kažete da li su to ta naređenja OVK koja pominjete ovde, u ovoj izjavi?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ovo nije to naređenje. Ovo je spisak lica, ono što ja vidim na monitoru ispred mene, spisak od 21 lica koji su naoružani, primili naoružanje i koje je potpisao Ramush Haradinaj i taj spisak lica, dole piše: „Upućeno arhivi i Štabu Lođa/Logjë“. Znači, ovo nije naredba, nije naredba, nego je, gore u gornjem uglu desnom da je Štabu Lođa/Logjë upućeno, ali nije naredba.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim da se svedoku sada pokaže. . .

SUDIJA ORIE: Gledam na sat, gospodine Re. Imate još 5 minuta vremena.

TUŽILAC RE: U redu.

TUŽILAC RE – PITANJE: Sledeći dokaz koji ću vam pokazati je 65 ter P583, od 7. jula 1998. godine. Da li je to jedno od naređenja koje pominjete?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC RE – PITANJE: U redu, hvala. Molim da se tome dodeli broj, samo za identifikaciju, dovoljno.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretar.

sekretar: To će biti obeleženo za identifikaciju kao P1011.

TUŽILAC RE – PITANJE: Sledeći dokument je dokument 65 ter 589, isto pitanje. Da li je to jedno od naređenja koje ste pomenuli?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE: Molim da mu se dodeli broj.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretar.

sekretar: To će biti broj 1012, označen za identifikaciju.

TUŽILAC RE – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokument 65 ter 2078 i 2079, ali ne treba da se javno pokažu. To su izjave svedoka i to svedoka za koje je zatražen specijalni tretman za sutra. Dakle, ovde se radi o izjavama dve konkretne osobe. Molim vas, pogledajte te dokumente i recite mi, da li su to izjave date MUP-u i ukoliko je tako, molio bih da se obeleže za identifikaciju?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE – PITANJE: Sada ćete videti sledeći dokument. Isto pitanje. Da li je i taj drugi dokument, takođe, izjava koja je data 29. oktobra 1998. godine?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE: Molim da se one obeleže. . .

SUDIJA ORIE: Tu se kaže SUP.

TUŽILAC RE: Da, SUP je MUP, to je Služba javne bezbednosti. Molim da se ovi dokumenti obeleže za identifikaciju.

sekretar: Časni Sude, ovaj broj 65 ter 02078 biće obeležen kao P1013, a 02079 kao P1014 obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Da. Odluka o tome da li oni mogu da se dodaju na spisak dokaznih predmeta još uvek nije donesena.

TUŽILAC RE – PITANJE: Poslednje pitanje koje želim da vam postavim, svedoče, u vezi sa vašoj izjavom o srpskom narodu, u paragrafu 59 vi ste rekli „do maja 1998. Nijedan Srbin ili Crnogorac nije ostao u Dašinovcu/ Dashinovc, Ratišu/Ratishi, Ljumbardi/ Lumbardh, Prapacanu/Papracane“ itd. itd. . Molim vas, juče kada ste rekli da je 800 porodica Srba koji su tamo živeli pre 1998. Godine ... dakle, koji je bio izvor vaših informacija o broju Srba koji su tamo živeli pre i broju Srba koji su živeli u maju 1998. godine?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, izvor informacija su statistički podaci koji su javno vođeni za svaku opštinu i ne radi se o 800 porodica, nego se radi o 800 lica, od deteta do starca i to su lica koja su živela u užem delu Dečana/Dečani u seoskim sredinama. Do maja meseca sve seoske sredine u kojima su živeli Srbi i Crnogorci, su ostale bez Srba i Crnogoraca. Oni tamo nisu ostali da žive ili su bili ubijeni ili zlostavljani ili proterani, za njih tamo nije bilo mesta za život samo zato što su Srbi i Crnogorci. Kasnije je, širenjem OVK, takva pojava zadesila i sela oko opštine Klina/Klina, a u junu i julu mesecu, znači tokom juna meseca i sela koja su gravitirala ka opštini Peć/Pejë su, takođe, ostala bez Srba i Crnogoraca. Isto su bili, ili ubijeni ili zlostavljani i proterani, a njihova imovina opljačkana. Znači, tamo gde je bila OVK, tamo nije bilo mesta za Srbe i Crnogorce. I to nije bilo karakteristično samo za zonu kojom je komandovao Ramush Haradinaj, to je bilo u svim sredinama na područjima koja su bila pod kontrolom Oslobođilačke vojske Kosova, u tom periodu.

TUŽILAC RE: Hvala vam.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Re. Pre nego što pozovem gospodina Emmersona da počne sa unakrsnim ispitivanjem, gospodine Re, jutros ranije smo razgovarali o izmenama spiska dokaznih predmeta. Mogu li da vam skrenem pažnju na odluku Pretresnog veća od 25. maja ove godine, a to je odluka u vezi sa spiskom dokaznih predmeta po Pravilu 65 ter kojim se izmenjuje spisak i posebno, u paragrafu 6 se kaže: „U odnosu na dokumenta koja se pominju u podnesku, kao što su pseudonimi ili karte, Pretresno veće se slaže da ima fleksibilan pristup uvođenju ovih dokumenata kako je to opisalo Tužilaštvo, kako bi pomoglo vođenju ovog suđenja, a da istovremeno ne nanosi štetu pravima optuženih. Međutim, kao što je Tužilaštvo i samo priznalo, u paragrafu 6, u svom odgovoru, ako je bilo koji dokument od suštinske važnosti, u formalnom podnesku za izmenu spiska dokaza, po Pravilu 65 ter, bio bi potreban formalan podnesak za izmenu spiska. Pretresno veće će onda doneti odluku da li takve dokumente treba prezentirati i da li ih treba ponuditi na usvajanje, na osnovu argumenata strana i na osnovu zakona. “ To znači da je ovim utvrđen kriterijum za izbor dokumenata i, takođe, za utvrđivanje suštinske prirode dokumenata koji se dodaju spisku dokumenata. Želeo sam samo da vas podsetim na to. Gospodine Emmerson, izvolite, počnite sa unakrsnim ispitivanjem. Gospodine Stijović, sada će vas ispitivati gospodin Emmerson, koji je advokat gospodina Haradinaja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodine Stijoviću, želeo bih da počnem tako što ću vam postaviti neka opšta pitanja o organizacionoj strukturi RDB-a i strukturi čiji je deo bio RDB. Ako sam dobro shvatio, vi ste ostali na Kosovu do 12. juna 1999. godine? Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: da, 1999. To je tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, vi ste u poziciji da nam pomognete oko pitanja institucionalnih odnosa, odnosa između institucija tokom 1998. i 1999. godine, pretpostavljam?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam pripadnik Službe državne bezbednosti, vi me pitate o stvarima kojima su se bavili političari. Ne znam koliko ću biti u situaciji da vam o tome baš precizno i jasno odgovorim. Ali, potrudicu se u svakom slučaju. Ja se izvinjavam.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da vidimo kako ćemo napredovati. Na čelu celog RDB-a, dakle Resora državne bezbednosti, od 1991. do oktobra 1998. godine bio je Jovica Stanišić. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, od oktobra 1998. da li je na taj položaj imenovan Radomir Marković?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodin Marković je bio službenik na višem položaju u RDB-u dosta godina, pre nego što je postavljen na položaj na čelu RDB-a, zar ne?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam pomoći i reći na kojem položaju je on bio u periodu o kojem smo govorili, sve do oktobra 1998. godine?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: On je bio u Službi javne bezbednosti i ja mislim da je imao funkciju pomoćnika ministra unutrašnjih poslova Republike Srbije. Znači, on nikada nije radio u Državnoj bezbednosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodin Marković je, u izvesnom periodu bio u zatvoru u Srbiji, nakon sukoba. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pa, gospodin Radomir Marković je još uvek u zatvoru, u Srbiji.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Možete li nam reći zašto je on u zatvoru u Srbiji?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Protiv njega se vodi niz krivičnih postupaka, zbog zloupotrebe ovlašćenja i ostalih aktivnosti koje su potpadale pod udar zakona, ne mogu sad tačno da imenujem.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Vraćićemo se na to, za koji trenutak. Vi ste nam, u vašem iskazu prošle sedmice rekli, da su sve informacije unutar Resora državne bezbednosti na Kosovu, prolazile kroz analitičko odeljenje, dakle dolazile na vaš sto, pre ili kasnije, da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ako pogledamo način informisanja, onda bi to trebalo da bude tačno i ja mislim da su dolazile sve, pri čemu ne isključujem mogućnost da je postojao neki paralelan, ali ne legitiman kanal informisanja. Znači, skoro sve.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li imate razloga da verujete da je postojao paralelan, nelegitiman kanal informisanja unutar RDB-a?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Unutar RDB-a, mislim da ne. Kada sam kazao kanal, pre svega mislim da se možda iskoristi telefonska linija, znate, ti ljudi na tim visokim položajima, pored nepostojanja bezbednosne kulture ili opuštanja, mogu da iskoriste pa telefonom prenesu neku informaciju, a zadrže papirni dokument koji bi tokom informisanja trebao da stigne do Beograda. U tom smislu sam mislio kad kažem. . .

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To se mislili kada ste pomenuli mogućnost paralelnog, ilegitimnog kanala?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Mogu li vas pitati za čoveka po imenu Goran Petrović? Na kojem položaju je on bio u RDB-u i kad?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Goran Petrović je 2001. godine, u januaru mesecu, imenovan na mesto načelnika Resora državne bezbednosti Republike Srbije, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, nakon smene Radomira Markovića.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala vam. A, pre nego što je imenovan na ovaj položaj, da li je on bio u RDB-u ili je bio u nekom drugom delu državnog aparata?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, tokom 2000. godine on je izbačen iz Službe državne bezbednosti, tokom 1999. ili 2000. znači godinu i više nije bio u Službi državne bezbednosti, a pre toga, znači, tokom 1998. godine i početkom 1999. bio je u Službi državne bezbednosti i radio je na mestu šefa jedne operativne grupe u Odeljenju Centra državne bezbednosti Beograd.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam, u jednoj rečenici, reći zašto je izbačen?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Koliko sam ja upoznat, njega su teretili za zloupotrebu službenog položaja i odavanja službene tajne. Navodno je, jedan presretnuti telefonski razgovor dostavio sredstvima javnog informisanja. Ja ne znam da li je to tačno, ali je to bio razlog.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li možemo da shvatimo, ukratko, institucionalne odnose? RDB je bio deo Ministarstva unutrašnjih poslova, ili MUP-a. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, tokom 1998. i 1999. godine ministar unutrašnjih poslova, koji je bio na čelu celog MUP-a bio je Vlajko Stojiljković. Je li to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I, pomozite mi da vidim da li sam to dobro shvatio. Ministarstvo se sastojalo iz dva dva resora, Resora javne bezbednosti, RJB i Resora državne bezbednosti, RDB. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, Resor javne bezbednosti, na čelu tok Resora bio je general-pukovnik Vlastimir Đorđević, da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Već ste nam rekli, da je gospodin Jovica Stanišić, a za njim gospodin Radomir Marković da su bili na čelu Resora državne bezbednosti i, uopšteno govoreći, dužnost RDB je bila kontraobaveštajni rad i kontradiverzantski rad. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam ponovo, u jednoj rečenici, rezimirati koja je bila opšta odgovornost RDB-a?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Resor Državne bezbednosti je bio zadužen za kontraobaveštajne poslove, za obaveštajne poslove i za unutrašnju bezbednosti. To su tri linije rada.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Ranije su postavljena pitanja o SUP-u i o MUP-u. Možemo li to malo pojasniti, ukratko? Na Kosovu, ja se sada usredsređujem na

Kosovo, a ne na Srbiju, na Kosovu, pojedinačne policijske stanice su nazivane OUP, da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije tačno. Prvo, nije tačno da se usredsređujete na Kosovo. Kosovo i Metohija su deo Srbije i deo jedinstvenog sistema u Ministarstvu unutrašnjih poslova i u Službi javne bezbednosti i u Službi državne bezbednosti, u tom periodu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ali, možemo li pojasniti? Pojedinačne policijske stanice su bile organizovane unutar regionalnih centara koji su nazivani SUP-ovima. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, SUP-ovi su bili odgovorni za koordinisanje svih aktivnosti MUP-a, dakle Ministarstva u svojoj zoni odgovornosti. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ako želite da objasnim, objasniću, ali odgovor je, ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Mogu li vam prvo postaviti jedno konkretno pitanje. Da li su Sekretarijati unutrašnjih poslova bili odgovorni za povezivanje i podršku jedinicama RDB-a u njihovoj zoni odgovornosti?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I, na primer, videli smo u policijskoj stanici u Đakovici/Gjakovë, službenike RDB-a koji su radili rame uz rame na istoj istrazi i ponekad sa saslušavali iste osumnjičene kao i njihove kolege iz Resora javne bezbednosti. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pa, u najvećem broju slučajeva, tačno je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Sekretarijati unutrašnjih poslova, sve do juna 1998. referisali su telu koje se zvalo Štab MUP-a za Kosovo. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je tačno, ali vi govorite o Službi javne bezbednosti, tako da, znači, mislim da je tačno. U Prištini/Prishtinë je postojao štab, na čijem je čelu bio, čini mi se, general Lukić, kome su bili podređeni sekretarijati unutrašnjih poslova. Ne znam da li je to bilo baš tačno formalno-pravno, u organizacionoj šemi MUP-a Srbije, tako postavljeno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, da li je RDB učestvovao u toj strukturi?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li se kasnije 1998. RDB uključio u tu strukturu?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Možete li da mi pojasnite pitanje, samo to „uključio“.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je bilo službenika RDB, u okviru zajedničke sturkture za pripadnike MUP-a na Kosovu, pod komandom Sretena Lukića?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam pomoći kod sledećeg. Ja bih prvo želeo da vam se doda crna fascikla i mogu li vas zamoliti da, za sada, ta dokumenta, koja su pred vama, koje ste do sada koristili, stavite po strani, jer ću vam ja postaviti pitanja o dokumentima koja se nalaze u registratoru koji će vam sada biti dostavljen. Molim vas, da pogledate tabulator 19 u ovom crnom registratoru, a to je dokument Odbrane, koji nosi identifikaciju ID620139 i još nije obeležen u svrhu identifikacije.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: U svrhu identifikacije, on se obeležava brojem D167.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine sekretaru.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ovo je dokument od 16. juna 1999, a potpisao ga je ministar, gospodin Stojiljković i time se obrazuje Štab ministarstva za suzbijanje terorizma na području Kosova i Metohije. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ako pogledamo ko sve čini taj Štab, na čelu Štaba je general-major Sreten Lukić. Je li to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, 16. juni 1998.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li sam ja rekao 1999. Izvinjavam se, 1998. I, zamenik rukovodioca Štaba, dakle, gospodina Sretena Lukića je David Gajić, osoba za koju ste nam vi rekli da je bio vaš nadređeni i načelnik DB na Kosovu. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pre par trenutaka, pitao sam vas da li je vremenom RDB počeo da učestvuje u združenoj strukturi u okviru MUP-a i vi ste nam rekli da nije. Možete li nam onda reći, zar vi niste znali za postojanje ove organizacije ili na kojoj osnovi ste nam dali ovaj raniji odgovor, na stranici 59, u redovima 12 do 20?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Vi ste mene pitali, ja se slažem, možda je tu samo greška samo u tome što ja nisam obratio, možda, pažnju na vaše pitanje, direktno. Znači, u junu mesecu je organizovan Štab za suzbijanje terorističke delatnosti na području Kosova i Metohija. Ja prvi put vidim ovo rešenje, iskreno govoreći, i ovaj dokumenat i tada, u tom trenutku, je krenula zajednička operacija u suzbijanju terorizma na prostoru Kosova i Metohije. I, ako nastavimo dalje, da se pogleda ovo rešenje, vi vidite da posle Davida Gajića, pa redom, na drugoj strani, su sve ljudi koji su iz Službe javne bezbednosti, sem Milorada Lukovića, pomoćnika rukovodioca Štaba za specijalne operacije, a da u drugom stavu rešenja, u predzadnjem redu prvog stava piše: „Za članove Štaba u širem sastavu određuju se i načelnici Sekretarijata unutrašnjih poslova, centara i odeljenja RDB na području Kosova i Metohije. “ Tako da ovo nije bilo telo koje je funkcionisalo stalno, to je bilo za period jun – kraj avgusta. Ja prvi put vidim ovo rešenje, ali se slažem sa sadržajem ovoga što je tu napisano.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Samo mi pomozite kod sledećeg. Na stranici 59, red 11, i nadalje, ja sam vas pitao, da li je RDB učestvovao u telu koje je bilo potčinjeno generalu Lukiću u toj zajedničkoj strukturi. Vi ste rekli ne. Ja sam pitao, da li je kasnije došlo do toga da je RDB učestvovao u toj strukturi, kasnije 1998. i vi ste tražili pojašnjenje tog pitanja, i ja sam rekao, da li je bilo službenika RDB unutar te zajedničke sturkture, sa pripadnicima MUP-a na Kosovu, pod komandom Sretena Lukića, a vi ste rekli ne. Samo da bismo sada shvatili situaciju, kada ste vi dali taj odgovor, da li ste vi znali da je postojao taj zajednički Štab, ili niste?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam znao da postoji Štab, ali mene kao šefa analitike nije mnogo interesovalo šta se dešava i ko je u sastavu tog Štaba. Znači, moja obaveza je bila da prikupljan informacije sa terena i da o tome izveštavam Davida Gajića. I, ja kažem zato, da prvi put vidim ovaj dokumenat, a znam sigurno da je tim povodom, od kraja juna do kraja avgusta delovao Štab za suzbijanje terorizma na Kosovu i Metohiji i postoji zvaničan izveštaj koji je taj Štab podneo o svojim aktivnostima.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Pomenuli ste Milorada Lukovića, da je bio pomoćnika rukovodioca Štaba za specijalne operacije. Milorad Luković, mislim, je takođe poznat pod imenom Milorad Ulemek, sa nadimkom Legija. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Samo ako dozvolite, časní Sude. Ja nisam znao da je on bio pomoćnik rukovodioca Štaba za specijalne operacije. On je bio radnik Resora državne bezbednosti. Ja prvi put vidim ovu funkciju u sastavu ovog Štaba, pomoćnik rukovodioca Štaba za specijalne operacije. Kada sam kazao, kada sam pominjao imena, pomenuo sam Davida Gajića kao rukovodioca Službe i kazao i Milorad Luković. Sve ostalo su pripadnici Javne bezbednosti. I on je bio, u to vreme, komandant Jedinice za specijalne operacije u Službi državne bezbednosti i on, to je ono što je mene interesovalo. Ovo je prvi put termin da čujem, da je on bio pomoćnik komandanta za specijalne, Štaba za specijalne operacije.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Pomenuli ste ga kao komandanta Jedinice za specijalne operacije, koja je bila deo Resora javne bezbednosti. Hteo bih samo da bude jasno. Izvinjavam se, onda sam vas pogrešno shvatio. Da li je on bio u okviru Resora državne bezbednosti, RDB ili u okviru Resora javne bezbednosti, RJB?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: JSO, Jedinica za specijalne operacije je bila u okviru Službe državne bezbednosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dobro. To je pojašnjenje. Na to ćemo se vratiti za koji trenutak. Samo da bi bilo savršeno jasno. Sektor javne bezbednosti je imao dve specijalne jedinice, zvanično, jedna SAJ, a druga PJP. Je li to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam objasniti, prvo, da li su jedinice SAJ-a, Specijalne antiterorističke jedinice i PJP, Posebne jedinice policije, pripadale Resoru javne bezbednosti ili Resoru državne bezbednosti?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: SAJ i PJP su pripadali Resoru javne bezbednosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To je upravo pitanje koje sam vam ja postavio, s tim da je sada odgovor jasan. JSO je pripadao RDB-u, dakle, vašem resoru. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, ponekad su nazivani i *Crvenim beretkama*. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: U javnosti je taj termin poznat za tu jedinicu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Čuli smo dokaze da su do aprila 1998. godine oni imali bazu u blizini manastira Dečani/Dečan, 2 kilometra istočno od Istoka/Istog. Možete li da nam to potvrdite?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja sad nisam siguran da su oni bili do aprila. Ja mislim da su oni bili do oktobra meseca. Znači, nakon potpisivanja sporazuma Holbruk-Milošević, ta jedinica je povučena sa tog područja, a inače je bila locirana u jednom naselju, u objektima preko puta manastira Visoki Dečani. Znači, na oko 2 kilometra iznad Dečana/Dečan.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. A ta organizacija je bila pod komandom čoveka po imenu Frenki Simatović. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je to tačno. Da.

SUDIJA ORIE: Kada je svedok rekao da ne zna da li je to bilo do aprila, možete li to dalje da ispitajte, da li je to bilo ranije ili kasnije.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Sad ću to učiniti, samo koji trenutak. A, vas molim da pogledate dokument pod tabulatorom 2, u vašoj fascikli, i tu ćete videti jedan borbeni izveštaj, koji je potpisao pukovnik Dragan Živanović, kao načelnik Štaba 125. jedinice Vojske Jugoslavije u Peći/Pejë.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, da li je to već u spisu, ili je potreban broj.

ADVOKAT EMMERSON: Nije još u spisu.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti D168.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pogledajte, molim vas, stavku 5 u tom izveštaju, a reč je o izveštaju od 27. aprila i tu pukovnik Živanović kaže: „U toku dana u rejon Dečane/Dečan i Istok/Istog pristigao je diverzantsko-teroristički odred MUP-a Republike Srbije, sa kompletnom tehnikom i sa dva helikoptera MI-24, takozvani *Frenkijevci*. Stupili smo lično u kontakt sa Simatovićem, Frenkijem“. Da li vidite to?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ova reč, *Frenkijevci*, da li to dobro izgovaram, dakle, *Frenkijevci*, da li to znači Frenkijevi momci?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li to znači, ali, evo u ovom izveštaju je to upotrebljeno. Inače, u javnosti je upotrebljavano *Frenkijevci*. Časni Sude, samo dozvolite, ako može da se obratim. U ispitivanju, da ne bih bio pogrešno shvaćen, znači gospodin me je pitao, da li su do aprila 1998. godine bili. Barem sam ja tako čuo, do aprila 1998. godine, ta jedinica.

SUDIJA ORIE: Mora da je onda došlo do nekog nesporazuma ili greške u prevodu. Gospodin Emmerson vas je pitao da li ste tamo bili do aprila, i sada sam bolje razumeo vaš odgovor, da ste vi rekli da su oni bili tamo do oktobra. Moguće je da ste vi pogrešno razumeli pitanje i da nije bilo dobro prevedeno. Dakle, da li nam možete reći, od kada je to bilo, da li je to bilo od aprila, ili ranije, ili kasnije?

SVEDOK STIJOVIĆ: Oni su, znači, na područje Dečana/Dečan došli u aprilu mesecu 1998. godine, a u oktobru mesecu su se povukli sa tog prostora i kazao sam gde su bili locirani.

SUDIJA ORIE: Da. U redu.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Recite nam, molim vas, možete li nam pomoći, ne možete to naći u dokumentu, ne u ovom trenutku, da li ste čuli za *Brazil* grupu JSO-a?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Na kraju, samo još jedan trenutak, o ovoj temi. Milorad Luković, kakav je bio njegov komandni položaj u odnosu na JSO u Dečanima/Dečan?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: On je bio nadređeni delu jedinice koji je lociran u Dečanu/Dečan, a na čelu tog dela jedinice je bio Radojica Božović, pukovnik JSO.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da bismo bili načisto sa ovim. Vi, dakle, verovatno znate da su glavni komandant JSO Frenki Simatović i glavni komandant vaše organizacije, RDB-a, 1998. godine, bili zajednički optuženi pred ovim Tribunalom za ratne zločine koji su počinjeni u Hrvatskoj i Bosni. To je nešto što, pretpostavljam, znate?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, pred ovim Tribunalom se vodi postupak u kome se pominje Frenki Simatović. Vi me ispravite, ako grešim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Ja ću vas pitati o tome šta ste vi znali o detaljima u vezi sa tim navodima, u smislu strukture vaše organizacije. U Optužnici IT-03-69 zajedno su optuženi Jovica Stanišić, dakle šef vaše organizacije u vreme o kome je reč i Frenki Simatović, šef Specijalnih snaga vaše organizacije u vreme o kome je reč. Ja ću samo da vam pročitam jedan vrlo kratak deo i da vas pitam, da li znate nešto o tom aspektu funkcionisanja vaše organizacije.

TUŽILAC RE: Ja imam prigovor na ovo. Optužnica se odnosi , koliko se sećam, iz sredine 1991. do 1995. i to nema veze sa Optužnicom za Kosovo 1998. godine.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da, ja ću to objasniti. Ova Optužnica je Optužnica za uspostavljanje čitavog niza paravojnih grupacija, koje su kasnije podvedene pod zajedničku kontrolu RDB-a i koje su vršile krivična dela na terenu. Neka od njih su kasnije, a mi to tvrdimo, činjena i na Kosovu. I, ono što ću ja da pitam je o integritetu organizacije RDB-a i ko je bio na čelu i koristio kriminalne paravojne operativce na terenu. Dakle, relevantni deo u Optužnici, gospodine Stijoviću, glasi ovako: „ne kasnije od maja 1991. godine, tajne jedinice, koje nisu imale pravna ovlašćenja, bile su osnovane od strane i u saradnji sa srpskom Državnom bezbednosti u cilju preuzimanja specijalnih vojnih akcija u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. “

SUDIJA ORIE: Odakle je taj citat.

ADVOKAT EMMERSON: To je paragraf 3. Optužnice.

SUDIJA ORIE: Hvala.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, dalje glasi: „Ove jedinice su bile, ali ne samo one, i sledeće grupe: *Crvene beretke*, zatim *Arkanovci*, *Škorpioni*, *Arkanovi Tigrovi*, Martićeva policija, Milicija tzv. Autonomne pokrajine Srpske, oprostite Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. Zatim, JSO, Jedinica specijalnih operacija i JATD. “ U pasusu 5. se navodi da je gospodin Simatović bio odgovoran za te specijalne jedinice RDB-a i da je on upravljao njihovim akcijama u operacijama u Hrvatskoj i Bosni. Moje pitanje vama, gospodine Stijoviću, je sledeće. Šta vi znate o tome da je vaša Služba osnivala ilegalne paravojne formacije i to pod rukovodstvom šefa te Službe i gospodina Simatovića, pre 1998. godine? Najpre to.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam ništa. Znam da je JSO u sastavu RDB-a od 1997. godine ili 1998. Znači, u formalno-pravnom smislu JSO je deo Državne bezbednosti od tada.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je, u stvari, tačan datum 1996. godina, gospodine Stijoviću, za osnivanje JSO, kao deo RDB-a?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da nije problem to proveriti u Arhivi Resora državne bezbednosti i Ministarstva unutrašnjih poslova. Ja tačan datum ne znam, ali ako vi kažete da je 1996. ja prihvatam, verovatno imate dokumenat da to potvrdite time.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I vi ništa niste znali, iako ste imali visoku ulogu i ovlašćenja, vi ništa, dakle, niste znali o formiranju JSO-a i to od paravojnih grupacija koje su pre toga operisale u Bosni i Hrvatskoj? Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Na Kosovu i Metohiji nisu delovale paravojne grupe, a ja sam imao toliko posla zbog delovanja albanskih ekstremista i terorista na Kosovu i Metohiji, da nisam imao vremena da se bavim dešavanjima u republikama bivše SFRJ. To nije bio moja nadležnost, moje nadležnosti ni nadležnosti Državne bezbednosti, dela kome sam ja pripadao.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ne. Ja to shvatam, međutim, vi ste imali vrlo visoku funkciju u toj organizaciji, gospodine Stijoviću, i ono što vas pitam, da li je stvarno tako, da vi

ništa niste znali o odnosu vaše organizacije i paravojnih formacija koje su operisale u te dve republike?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja se zahvaljujem na značaju koji mi dajete, ali mislim da precenjujete značaj. Ja mogu da govorim i ja sam bio šef analitike o dešavanjima na Kosovu i Metohiji, o tome šta se dešavalo 1990, 1991, 1992, 1993, 1994. i 1995. kao operativac, a od 1995. kao šef analitike šta se dešavalo 6, 7, 8. i 9. na Kosovu i Metohiji.

SUDIJA ORIE: Gospodine Stijović, ako vas gospodin Emmerson pita da li ste nešto znali ili ne, vi samo recite da li ste znali ili ne, ne morate objašnjavati zbog čega niste znali, osim ako gospodina Emmersona posebno to ne interesuje. U tom slučaju će vam on postaviti pitanje. Izvolite, gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodine, na 70. stranici, u 7. redu, ovako je zabeleženo ono što ste vi rekli: „Na Kosovu i Metohiji nije bilo paravojnih grupacija.“ Da li ja treba da shvatim vaš iskaz tako, da u toku 1998. godine i 1999. nije bilo srpskih paravojnih grupacija, to jest neregularnih, ilegalnih paravojnih grupa, koje su operisale na teritoriji Kosova i Metohije?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da, tako možete da shvatite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Na to ćemo se vratiti za koji trenutak. Molim vas da sada pogledate dokument pod brojem 4. Ja ću vas zamoliti da komentarišete neke aspekte izveštaja koji se tiču raspuštanja JSO-a. Milorad Luković, takođe poznat pod imenom Milorad Ulemek, odnosno Legija, je uhapšen u Srbiji 2003. godine zbog ubistva, odnosno za ubistvo premijera Zorana Đinđića. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I pošto je osuđen i za ubistvo jednog broja pripadnika Srpskog pokreta obnove, on je osuđen i trenutno služi kaznu od 40 godina zatvora u Srbiji. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Prevod nije bio dobar. Ako može samo da se ponovi ovo pitanje, molim vas, ili konstatacija, šta je već bilo.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li je tačno da on trenutno služi kaznu 40 godina zatvora za ubistvo funkcionera Srpskog pokreta obnove?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da, doneta je Presuda u tom predmetu, vezano za taj slučaj na Ibarskoj magistrali.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, odmah nakon što je uhapšen, je li tačno da je JSO bio raspušten?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da, nije bio, nije tačno. Nije tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Hteo bih samo da proverimo neke činjenice o nekim materijalima u izveštaju, koje je vidite pod brojem 4 i samo ću vam čitati kratke delove i zamoliti vas da nam pomognete o tome šta vi znate, bilo da potvrdite ili poreknete to što se nalazi u tom izveštaju. Kao prvo, „srpska vlada je objavila da raspušta elitnu policijsku jedinicu,

Jedinicu specijalnih operacija, JSO, i to odmah, a ta odluka je usledila nakon hapšenja u ponedeljak, pomoćnika komandanta te Jedinice i to zbog sumnje da je učestvovao u ubistvu premijera Zorana Đinđića pre dve nedelje“. Kao što vidite, ovaj izveštaj nosi datum 26. mart 2003. godine. Da li vam to pomaže da se priselite toga, da li je JSO bio raspušten nakon hapšenja gospodina Lukovića?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Samo je termin kontradiktoran, pa moj odgovor će biti ovakav. Znači, Vlada Srbije je donela odluku o raspuštanju jedinice JSO, međutim, pripadnici jedinice JSO, napravljene su detaljne provere i određeni broj pripadnika JSO je inkorporiran u Ministarstvo unutrašnjih poslova. Znači, svi oni koji nisu bili uključeni u aktivnosti kojima se bavio Sud, koji se nisu bavili kriminalnim aktivnostima ili učešćem u svemu ovome, su inkorporirani. Jer, u toj jedinici bilo je jako puno časnih, poštenih policajaca i boraca. Ja sam razumeo, kad vi kažete raspuštena, znači potpuno rasformirana, ljudi poslati kući, sklonjena oprema i sve ostalo. Znači, ako se dobro razumemo, možda sam ja pogrešno razumeo.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Postojanje te organizacije je završeno, a neki od njegovih pripadnika su bili prebačeni na druge položaje. To je tako bilo ili ne?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Vi ste rekli da je među njima bilo časnih ljudi, za razliku od onih koji su učestvovali u kriminalnim aktivnostima. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Najveći deo su bili časni i pošteni ljudi.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Da vas onda pitam, da nam pomognete u sledećem delu ovog izveštaja. Za zapisnik da kažem, ovo je dokument Odbrana 1D62-0006 i molim da se obeleži za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Molim vas da to učinite.

sekretar: To će biti D169.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Sada vam citiram taj deo. „JSO je formiran 1996. godine od grupe poznate pod imenom „Crvene beretke“, koja je bila osnovana od strane srpske Službe bezbednosti 1991. godine, nedugo pre proglašenja nezavisnosti Hrvatske. Cilj, odnosno svrha tih „Crvenih beretki“ bio je da se bore zajedno, kao i da naoružavaju, obučavaju i koordiniraju aktivnosti raznih srpskih paravojnih formacija u Hrvatskoj, a kasnije i u Bosni i Hercegovini. “ Da tu zastanemo. Da li ste vi znali, kada je JSO bila osnovana, da je ona, u stvari bila osnovana od organizacije koja je ranije bila poznata pod nazivom „Crvene beretke“?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije bilo u mom domenu kadrovska struktura i izbor ljudi za organe Službe državne bezbednosti. Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ja vas ne pitam o vašem poslu, gospodine Stijoviću, konkretno, niti o vašem području vaših odgovornosti. Ja vas prosto pitam, kao službenika, a gospodin Re u toku svog ispitivanja utvrdio koji je bio vaš položaj u toj hijerarhiji, dakle, da li neki funkcioner, na nivou 3, ili 4 ili 5, kao što ste vi bili, zaista nije znao ništa o tome?

TUŽILAC RE: Pa, to je bila hijerarhija na Kosovu, a ne u Beogradu. Prema tome, to bi trebalo da bude sasvim jasno.

SUDIJA ORIE: Pa, mislim da tu ne može da dođe do zbrke. Gospodine Stijoviću, pitanje je da li ste znali ili niste znali za to?

SVEDOK STIJOVIĆ: Nisam znao. Ne.

SUDIJA ORIE: Nastavite molim vas.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Nastavljam. „Mnogi ovi pripadnici ovih paravojsnih formacija su bili pod rukovodstvom raznih kriminalnih bosova, a najpoznatiji među njima je bio pokojni Željko Ražnatović Arkan. U procesu osnivanja i održavanja „Crvenih beretki“ šef Državne bezbednosti, koji je dugo služio na toj funkciji, u Miloševićevom periodu, Jovica Stanišić, uspostavio je određeni stepen kontrole nad srpskim kriminalnim podzemljem, koji je bio u porastu. Međutim, sa „Crvenim beretkama“ oni su regrutovali mnoge teške zločince i nastao je jedan odnos simbioze između srpske tajne policije i mafijskih bosova i to je, sve više i više, postojala jedna snaga koju je bilo nemoguće kontrolisati“. Da vas ponovo pitam, molim vas, da li su ti ljudi, pod nazivom JSO i komandom gospodina Simatovića i gospodina Lukovića, bili na Kosovu u aprilu 1998. godine i da li ste vi znali da su oni imali veze sa kriminalnim bandama?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Časni Sude, ako dozvolite, znači, gospodin citira, ja ne znam iz čega citira, tekst u kome sugeriše šta su radili, i onda sledi pitanje, da li ste vi to znali. Kao da je to bila istina što je gospodin citirao.

SUDIJA ORIE: Pa, najpre, gospodin Emmerson citira jedan izveštaj koji se pojavio pod naslovom „BBS vesti“, u to vreme je bio objavljen. Ja se slažem sa vama gospodine Stijoviću da bi bilo bolje da gospodin Emmerson, kada vas pita o tome da li znate o određenim činjenicama, da vas pita, da li ste čuli ili saznali za tako nešto, što i dalje ostavlja otvoreno pitanje da li to odražava stvarnost, da ili ne. Ako želi da zna da li su se ove stvari stvarno dogodile, mislim da će onda gospodin Emmerson konkretizovati svoje pitanje i onda će, takođe, detaljno da ispita vaše izvore saznanja.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Prihvatam tu ispravku. Gospodine Stijoviću, da li vam je bilo poznato 1998. godine, da su postojale optužbe da su specijalne snage vaše organizacije imale kriminalne elemente u svojim redovima?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To je nešto na šta vama nikada nije skrenuta pažnja u to vreme?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Morate mi konkretno reći šta me pitate, ja nisam znao.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dobro. Da vas pitam, molim vas, da li znate šta je, šta znači izraz „paljenje i duboko zasecanje“?

SUDIJA ORIE: Samo trenutak. Gospodine Stijoviću, vaš odgovor je: „Morate mi konkretno reći šta me pitate, ja nisam znao. “ Saznanja imaju različite nivoe. Gospodin Emmerson vas je pitao, da li su do vas ikada doprle takve optužbe. To znači, da li je iko ikada rekao, to je jedna grupa kriminalaca ili da li je iko ikada rekao, to su samo *Arkanovci*. Dakle, gospodin Emmerson, vas pita da li ste vi ikada čuli za takve optužbe, bez obzira da li su istinite ili ne, a kada ste odgovorili ne znam, odgovor bi trebalo da znači, nikada nisam čuo za to ili nikada nisam saznao za to. I naravno, da ovo razjasnimo. Dakle, da li ste ikada čuli za takve optužbe? Dakle, najpre u najopštijem smislu.

SVEDOK STIJOVIĆ: Hvala vam, časni Sude, da.

SUDIJA ORIE: Nastavite gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Kada ste čuli za to?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ako dozvolite, časni Sude. Postoji velika razlika u ovome što me pita gospodin i ovome što ste mi kazali. On paljevine, zločine i aktivnosti vezuje za organizaciju u kojoj sam ja radio, a vi ste me pitali, da li sam čuo uopšte o paljevinama i kriminalnim aktivnostima na terenu, bez obzira na to da li je to tačno ili nije tačno, i ja sam vrlo precizno odgovorio da, kao što bih odgovorio, ne u okviru organizacije.

SUDIJA ORIE: Da. Poslednje pitanje, gospodine Stijoviću, nije moglo dovesti do takve zabune, jer jedino šta vas je gospodin Emmerson sada pitao, kada ste čuli za to. Recite nam, kada?

SVEDOK STIJOVIĆ: Znači, sredstva albanskog informisanja su sve akcije i aktivnosti koje je policija sprovodila, prikazivale kao teror i prekomernu upotrebu sile. I, u tom smislu, vrlo su detaljno, u albanskim sredstvima informisanja, izveštavali o akcijama policije koje su, kako su oni u naznakama govorili, kriminalnim akcijama policije, u kojima je bilo paljevina, ubistava, krađe i niz takvih stvari. Takvih stvari je bilo i mi smo dobijali određene informacije o tome, o dešavanjima na terenu, da je bilo pojedinačnih slučajeva krađe, uzimanja novca od civila, ali su ti slučajevi bili procesuirani, vođen je postupak.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Razumem. Da pogledamo sada, na trenutak, dokument pod brojem 5, to je D165. Ovo je izveštaj, ponovo pukovnika Živanovića, o nizu operacija do 8. avgusta 1998. godine. Ako pogledate poslednji pasus u tom izveštaju, na 2. stranici, on tu govori o nekim od jedinica koje su učestvovala i govori o JSO-u i jednoj jedinici JSO-a, poznatoj pod nazivom „Brazil“, grupa „Brazil“. Kaže: „JSO, posebno grupa „Brazil“, veoma dobro obučene. “ Molim vas da sada pogledate 1. stranicu tog istog dokumenta i u srpskoj verziji, to je otprilike u 6. redu od dna, to je poslednja crtica, pod pasusom 1. 2. U izveštaju se kaže: „Grupa „Brazil“ je vršila duboko progorevanje. “ Pitam se, da li možete da nam pomognete i objasnite, šta je u terminologiji RDB-a značilo „operacija progorevanja“ od strane JSO-a?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja, i pored najbolje volje, nisam siguran da mogu da vam pomognem. Prvo, ovaj izveštaj prvi put vidim, znači, to je izveštaj Vojske i naziv „Brazil“, ja nisam siguran da je taj naziv postojao u JSO, ja i ne znam strukturu JSO, kako su oni zvali te,

kako je JSO bio organizovan i kako su se zvali ti timovi i da li je to tačno. A što se tiče termina, isto zavisi od upotrebe termina, onog ko je pisao ovaj dokument. Tako da, sa njime, na te okolnosti možete porazgovarati, a sam termin „uklinjavanje, progorevanje“, „uklinjavanje“ znači, ja koliko razumem, . . . znači ulazak u dubinu, ulaženje u neki među prostor. Tako da nisam siguran da mogu da vam pomognem u ovom slučaju.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Samo bih hteo da se vratim na jedan odgovor, pre nekog vremena. U odgovoru na moje pitanje, vi ste rekli da na teritoriji Kosova i Metohije nije bilo aktivnih paravojnih grupa, srpskih paravojnih grupa. Najpre želim sada da postavim osnov za sledeći niz pitanja. Prvo ću da vas pitam o čoveku, general-majoru, koji je ranije bio pukovnik, Branku Gajiću, koji je bio pomoćnik načelnika Službe bezbednosti Vojske Jugoslavije. Da vas pitam ovo, da li ste vi znali za nekog pukovnika Gajića, pukovnika Branka Gajića ili ste ga poznavali dok ste bili na Kosovu?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Nisam ga poznao, ali znam, radi se o jednom vrlo vrsnom operativcu Službe vojne bezbednosti i visokom funkcioneru Službe vojne bezbednosti. Ja mislim da je on sada u penziji.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. A, da li je vaša organizacija razmenjivala informacije sa njegovom?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Organizacija na nivou na kome se on nalazio, razmena informacija se vršila na nivou koji je pripadao okruženju Radomira Markovića. Znači, gospodin Gajić je bio zamenik načelnika bezbednosti Vojske, znači, njegov nivo je bio zamenik načelnika Državne bezbednosti Srbije. Znači, na tom nivou, on ili ja, ili nivo Gajić, Stijović, ja sam mnogo niži nivo za razmenu informacija sa njim.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, odgovor je da, bilo je razmene informacija, ali to je bilo na nivou između gospodina Markovića i pukovnika Gajića. Da li je to tačno?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Uobičajeno je da se razmenjuju obaveštajno-bezbednosne informacije i ja verujem da je to tačno što vi tvrdite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Sada ću vam postaviti pitanja o svedočenju pukovnika Gajića, na suđenju Milutinoviću, koje se odvija u istoj ovoj zgradi. Da vidim da li nam možete pomoći u vezi sa tim, jer informacije koje on daje odnose se na informacije koje je dostavila vaša Služba. Pukovnik Gajić je svedočio da je imao zadatak, u ime Vojske Jugoslavije, da vodi istragu o prisustvu redovnih paravojnih grupa na Kosovu. On je svedočio da su takve grupe postojale, da su njih sačinjavali kriminalci, čiji je cilj bio nasilje i pljačka i da je Obaveštajna služba Vojske Jugoslavije otkrila da je jedan broj tih paravojnih grupa bio direktno povezan sa MUP-om, uopšteno govoreći, sa vašom Službom, sa Resorom javne bezbednosti, a posebno sa Resorom državne bezbednosti. I on je svedočio da, kada su te grupe bile na Kosovu, dobijale su uniforme SAJ-a, kako se ne bi razlikovale od specijalnih snaga MUP-a.

TUŽILAC RE: Da li možemo dobiti vremenski okvir ovog iskaza.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Odnosi se na 1999. i odgovor koji je dao svedok, pokriva celi period sukoba, a relevantni odlomak je u tabulatoru 6, to su stranice 15273 do 15276

transkripta u predmetu Milutinović. Ja bih želeo da vas pitam, šta je vaša Služba znala o dve od ovih grupa posebno. Gospodin Gajić je svedočio, sada sam u tabulatoru 7, stranice 15351 na dalje, gospodin Gajić je svedočio da je on prisustvovao jednom sastanku 17. maja 1999. sa predsednikom Miloševićem i vašim šefom, Radomirom Markovićem. I, on je svedočio da je tokom sastanka gospodin Marković pružio informacije o grupi koja se zove „Škorpioni“ i pod kontrolom je čoveka pod imenom Slobodan Medić ili Boka. On je rekao da je ova grupa dovedena na Kosovo, da je tu grupu doveo general-pukovnik Vlastimir Đorđević, u martu 1999. godine i da su pripadnici ove grupe počinili masakr u mestu koje se zove Podujevo/Podujevë, 31. marta 1999. godine, kada je ubijeno desetero dece i dve odrasle osobe. On je onda svedočio da su oni vraćeni u Srbiju, uz saglasnost Vojske Jugoslavije, prema sporazumu između Vojske Jugoslavije i MUP-a. A, vaš šef, gospodin Marković, rekao je, na tom sastanku, da je onda general-pukovnik Vlastimir Đorđević prekršio taj sporazum i vratio tu grupu na Kosovo. Ovo je odlomak iz njegovog svedočenja, iza tabulatora 7, stranice 15351 i 352. Gospodine Stijoviću, da li ste znali da se sve to odvijalo na Kosovu 1999. godine?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ali gospodin Gajić je jedan ozbiljan čovek i ja verujem da je ovo istina. A, inače, kroz istragu koju sam vodio sa Radomirom Markovićem, ja znam za ovaj sastanak da je održan kod predsednika Miloševića. Sadržaj sastanka ne znam.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vratili ste se na istragu koju ste vodili o gospodinu Markoviću, kasnije tokom ovog ispitivanja. Ali, do sada, kada je reč o operaciji „Škorpiona“ i činjenici da ih je gospodin Đorđević vratio na Kosovo, nakon što se znalo da su oni počinili zločin i ubili civile, to nije bila neka informacija koju je vaš šef, gospodin Marković dobio od vas, niti ste vi to znali?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ne. Pa, vidite da je to na nivou načelnika Resora javne i načelnika Državne bezbednosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Onda ću vas pitati za grupu za koju sigurno nešto znate, jer ste nam već govorili o tome.

SUDIJA ORIE: Ako prelazite na novu grupu. . .

ADVOKAT EMMERSON: Da, prelazim na novu grupu.

SUDIJA ORIE: Onda je možda bolje da sada napravimo pauzu. Napravićemo pauzu. Da gospodine Harvey.

ADVOKAT HARVEY: Samo jedna mala ispravka, koja bi možda mogla biti važna kasnije. Stranica 61, red 19, iskaz koji je zabeležen u tekstu i koji sam ja čuo u prevodu na engleski, a odnosi se na tabulator 19. Svedok je pročitao da će „u širem sastavu Sekretarijata biti isključeni načelnici Sekretarijata“, što nema smisla. A kada sam pogledao original na engleskom, onda je pisalo tu da će „prošireni Štab uključivati načelnike Sekretarijata“, i možda bi bilo dobro da se to pojasni u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: Da li se sećate da ste pročitali jedan deo dokumenta u tabulatoru 19, sad ćemo se vratiti na to.

ADVOKAT HARVEY: To je na drugoj stranici verzije na srpskom.

SUDIJA ORIE: To je stranica 61, red 19. Vi ste rekli sledeće: „A u poslednjoj rečenici paragrafa 1“, a to je bio dokument koji ste videli po prvi put, na narednoj stranici se kaže da „u Štabu, u širem sastavu će se isključivati načelnici Sekretarijata unutrašnjih poslova centara i odeljenja“, a sada gospodin Harvey pretpostavlja ili, da ste vi napravili lapsus ili pogrešno pročitali, ili se nije ispravno zabeležilo u transkriptu, da ste vi želeli da kažete i da ste pročitali da će u širem sastavu uključivati i te ljude. Da li je to tačno? Da li je, prema vašem sećanju, to tako na osnovu čitanja u tom trenutku?

SVEDOK STIJOVIĆ: Nelogično je da kažem u širem sastavu, pa da budu isključeni, nego uključeni. Znači, verovatno nečija greška, u prevodu ili sam, možda, tu reč upotrebio. Znači, ne može u širi sastav, a da se isključe ljudi, nego da se uključe, da se proširi. Tako da je gospodin bio u pravu, uključe.

SUDIJA ORIE: Da. To je onda tačno. Napravićemo pauzu do 13.00 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, možete da nastavite. Ali, želeo bih da obavestim strane o tome da postoje razlozi da se ubrza, kako bi svedok mogao da ode nakon sutrašnje sednice i, kada smo jutros potrošili izvesno vreme, mi smo dodali izvesno vreme glavnom ispitivanju, ali bismo stoga zamolili vas da pokušate da se fokusirate i da pokušate da završite sutra do 15 do 2.

ADVOKAT EMMERSON: Ja ću se svakako truditi da održim svoju procenu od juče, ali ako mogu, ja želim da insistiram na jednoj ili dve teme koje se tiču šireg materijala.

SUDIJA ORIE: Ja to potpuno prepuštam vama.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Gospodine Stijoviću, vi ste ranije, u svom iskazu govorili o Arkanu. Pretpostavljam, Arkan je neko za koga biste prihvatili da je kriminalni element.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam pomenuo na vaše pitanje Arkana, ja ne znam gde sam to govorio, ako možete da me uputite samo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Stijoviću, možete li da odgovorite na pitanje. Da li je Arkan neko za koga biste vi prihvatili da je u pitanju kriminalni element?

SVEDOK STIJOVIĆ: Na osnovu njegovog ponašanja i aktivnosti, da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Molim vas pogledajte tabulator 8 u ovom registratoru. Ja se ponovo pozivam na iskaz pukovnika Gajića, u predmetu Milutinović. Njemu je, u redu 11,

na stranici 1537 postavljeno pitanje: „Da li to znate po čijem ovlašćenju je Arkanova grupa otišla na Kosovo? “ Odgovor: „Da, Resora državne bezbednosti. “ Pitanje: „Koga u Resoru državne bezbednosti? “ Odgovor: „Načelnika Resora, gospodina Radeta Markovića, načelnika RDB-a. “ I onda, on ide dalje i objašnjava da su dovedeni, da ih je doveo gospodin Marković i da ih je uputio RDB, ne u Vojsku, već na kraju, u SAJ, jedinice SAJ-a. Da li vi znate da je vaš šef doveo Arkanovu paravojnu grupu na Kosovo?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li vi ostajete pri stavu da niste ništa znali o njihovom prisustvu na Kosovu, ni u jednom trenutku za vreme sukoba?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, ja znam za podatak da je jedna grupa lica, koja je pripadala toj tzv. Arkanovoj gardi, ali samo da razjasnimo, vi mislite na Željka Ražnatovića Arkana. To je lice sa pseudonimom Arkan. Znači, da je jedna grupa od oko 200 lica, sa područja zapadne Srbije u uniformama i vozilima, naoružana, pokušala da uđe u prostor Kosova i Metohije kod *Ribarića*. To je iznad Kosovske Mitrovice/Mitrovicë. Znači, u prvoj polovini 1998. godine, gde ih je i policija i Vojska zaustavila i gde im nije dozvolila da uđu na prostor Kosova i Metohije, kao organizovana grupa, gde im je sugerisano da to tako ne može i da, ako žele da dođu kao dobrovoljci na područje Kosova i Metohije, da mogu regularnim putem, kao pripadnici rezervnog sastava, da se prijave nadležnim organima i da tako uđu. A, da ne mogu kao organizovana grupa da se pojave. To je sve što znam o ovome. I oni su se vratili. Znam i ime čoveka koji ih je vodio.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da. Ovde se pominje grupa Arkanovaca koje je na Kosovo doveo Rade Marković i on dalje, u svom iskazu, objašnjava da su oni uspostavili svoj prijemni centar na Kosovu Polju/Fushë Kosovë. Da li je to nešto što vas na bilo šta podseća, gospodine Stijoviću?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ne. A da je bilo nečeg takvog, ja bih to sigurno znao. Jer, Služba državne bezbednosti se bavila organizovanim delovanjem, vezano za ekstremizam, kako Albanaca, tako i Srba i sigurno takva situacija ne bi prošla bez našeg saznanja. I, posebno ne u Kosovu Polju/Fushë Kosovë.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, on je u svom iskazu, takođe rekao da su postavili prijemni centar na Kosovu Polju. Da li je to ovde ili negde drugde, u nekom drugom delu iskaza?

ADVOKAT EMMERSON: Mislite gde se to može naći, u njegovom iskazu?

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Samo mi dajte trenutak. To je u tabulatoru 6, pitanje je bilo: „Šta je učinila ta Arkanova grupa na Kosovu? “

SUDIJA ORIE: Da, da, naćiću ja to.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, kada je pukovnik Gajić svedočio da je, po ovlašćenju Resora državne bezbednosti, jedan kontingent Arkanovaca doveden na Kosovo, vi kažete da to nije istina. Je li tako? Jer, vi biste svakako znali za to.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam kazao da je gospodin Gajić ličnost koju ja izuzetno cenim, ali ja ne mogu da potvrdim ovaj podatak i ovo što je on rekao u svojoj izjavi.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Shvatam. U ovoj sudnici smo čuli iskaz pukovnika Johna Croslanda. On je bio britanski vojni ataše u Beogradu i on je video ono što nam je on opisao kao „uvezeni banditi“ u područje Dečana/Dečan, tokom 1998. godine. I on ih je sledio do njihove baze u Crnoj Gori, gde su se oni izmešali sa jednom drugom velikom grupom ljudi u civilnoj odeći. Ja bih sada želeo samo da vam pokažem deo njegovog iskaza, a to je u tabulatoru 9 i to je u transkriptu stranica 3052, šesti red i dalje. On opisuje ovde da je video ljude u civilnoj odeći i vozila, da su izgledali jako dobro opremljeni i imali različita sredstva veze, slušalice u ušima povezane sa različitim sredstvima veze, u području oko Dečana/Dečan. I, sledio ih je, kao što sam rekao do Crne Gore. Po njegovoj proceni, elementi RDB-a su bili umešani u tu grupu. Da li je bilo paravojnih grupa u civilnoj odeći, u okviru RDB-a koji su delovali u području Dečana/Dečan, u martu 1998. godine?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li znate, ko su mogli da budu ovi ljudi koje je primetio pukovnik Crosland, koji su imali slušalice, povezane sa nekim sistemom veza i kretali se u civilnoj odeći u Crnoj Gori?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, pre nego što nastavimo, ja sam vas pitao koji je izvor za uspostavljanje prijemnog centra na Kosovu Polju.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: Razlog zašto sam vas to pitao je da sam u to vreme video tabulator 8, stranica 15380 i tu se u odgovoru svedoka kaže: „Naši izvori su registrovali njihovo prisustvo na teritoriji Kosova Polja/Fushë Kosovë. Mi nismo imali bilo šta konkretnije sve do uoči sastanka, koji je održan sa Miloševićem 17. maja. “ Dakle, to me nije uverilo da se u iskazu kaže bilo šta o prijemnom centru i vi ste me uputili na tabulator 6. Ja sam u tabulatoru 6 našao pitanje sudije Bonomyja: „Šta ste utvrdili da je Arkanova grupa radila na Kosovu? “ A odgovor svedoka: „Mi smo utvrdili da je u centru Kosova Polja/Fushë Kosovë bila neka vrsta prijemnog centra za dobrovoljce. “ I onda, na stranici 15275 svedok kaže: „Moj odgovor na ovo pitanje je da su u ovom slučaju u pitanju tri paravojne formacije. “ I ja se samo pitam, da, on ovde ide dalje i kaže: „Oni nisu prošli kroz postupak prema naređenjima koja su se odnosila na prijavu, obradu i slanje. “ Meni je to sad malo nejasno.

ADVOKAT EMMERSON: Da, mora se pročitati iskaz u kontekstu. U paragrafu, na koji nam je ukazao uvaženi sudija, a to je na stranici 15274, red 6, kada se kaže: „Ustanovili smo da je u centru Kosova Polja/ Fushë Kosovë bila neka vrsta centra za prijem ovih dobrovoljaca. Oni su počinili zločin. “ A onda, ti dobrovoljci koji se pominju su Arkanova grupa i na stranici 15275,

kada govori o tri paravojne formacije, on govori o Arkanovoj grupi i dve druge grupe, to su *Škorpioni*, kojih smo se dotakli, pod komandom Slobodana Medića i još jedna grupa, to su *Vukovi sa Drine*, a u odnosu na sva tri, prema iskazu, na stranici 15275, oni nisu bili zvanično uključeni u ono što je trebalo da bude odgovarajući postupak obrade. Taj iskaz treba shvatiti na taj način.

SUDIJA ORIE: Dozvolite samo da ponovo proverim ovde, ono što ste izneli pred ovim svedokom. Pa, možda na stranici 86, red 22, „da su oni uspostavili prijemni centar na Kosovu Polju/ Fushë Kosovë za ove ljude“. Da li je to bilo za ove ljude, ili za dobrovoljce, ili mogu da kažem, konkretno, kriminalce dobrovoljce, to nije očigledno. Ali, naravno, ja sam vrlo brzo pregledao ove sve izvore, možda treba tome posvetiti više vremena. Izvolite nastavite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I na kraju, kada smo na ovoj temi, želim da vas pitam za jednu grupu nazvanu *Pauk*, koju je kontrolisao čovek po imenu Jugoslav Petrović, a pukovnik Gajić navodi da su se oni infiltrirali u 125. brigadu Vojske Jugoslavije, koja je bila pod komandom Dragana Živanovića. Da li vam je poznato da je na Kosovu postojala grupa pod kontrolom Jugoslava Petrovića, koja se zvala grupa *Pauk*?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ne, i ne izgleda mi logično.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Shvatam. Da vidim da li mogu da osvežim vaše sećanje. Vaša Služba je vodila istragu o tom čoveku, po imenu Petrović, i referisala da je on radio za francusku Službu bezbednosti i da je poslat na Kosovo sa misijom da se bavi albanskim faktorom. Da li to osvežava vaše sećanje, gospodine Stijović?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Što se tiče Jugoslava Petrušića, nije Petrović nego Petrušić. Petrušić je lice koje je u Beogradu lišeno slobode, znači, ne na Kosovu i Metohiju, sa kojim je u prvom delu radila Služba vojne bezbednosti i ispitivala ga na određene okolnosti, a nakon toga je sa njime rađeno u Centru Resora državne bezbednosti Beograd. S obzirom da to nije bio deo mog nivoa saznanja, da je to bilo izvan mog delokruga rada, ja ne znam šta se dešavalo sa tom grupom i njegovom ulogom u tom području i da li je uopšte bio na Kosovu i da li je uopšte mogao i kako je mogao da bude infiltriran u Vojsku, i tako.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Shvatam. Mogu li vam postaviti jedno opšte pitanje. Da li ste znali za pritužbe ili primere u kojima su snage koje su bile u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, dakle MUP-a, učestvovala u činjenju teških zločina nad albanskim civilnim stanovništvom i onda pokušavale da lažno bace krivicu na Vojsku Jugoslavije za te zločine, kako bi pokrili svoju odgovornost?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja znam za jednu situaciju koja bi mogla da liči na situaciju za koju me vi pitate.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam ukratko ispričati šta vi znate u vezi sa tom situacijom?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, na području opštine Istok/Istog, to je jedno mesto u blizini Peći/Pejë, došlo je do kriminalnih aktivnosti prema stanovništvu, prema građanima Albancima. Bilo je pritužbi da je tu bilo pljačke, otimanja novca i svega ostalog. I, onda, nakon toga je došlo do prebacivanja krivice sa policije na Vojsku, sa Vojske na policiju, na lokalne

organe samouprave i onda je, u dogovoru rukovodstava, znači tih operativnih delova, formirana radna grupa u kojoj se nalazili pripadnici Javne bezbednosti, pripadnici Državne bezbednosti i pripadnici Vojske Jugoslavije, koja je trebala taj slučaj da ispita i da podnese izveštaj. To je jedino što ja znam, što bi moglo da liči na ovu situaciju.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: To su bila imovinska krivična dela, je li tako? Radilo se o krađama i slično.

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je tako. Znači, imovinska sigurno. Da li je bilo još neka vrsta krivičnih dela, ne mogu sada tačno da tvrdim. Ali, sigurno da je bilo nezakonitosti i nezakonitih radnji i izveštaj je sačinjen po tome, i ustanovilo se, ako dozvoljavate, ustanovilo se da najveću krivicu za takvo stanje na terenu snose organi lokalne samouprave.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Molim vas, pogledajte sada dokument pod brojem 12. To je izveštaj general-pukovnika Pavkovića od 25. maja 1999. godine i, pre svega bih hteo da vas uputim na paragraf pod brojem 4: „Utvrdeno je, nepobitno, i o tome smo već izveštavali kroz redovne borbene i druge izveštaje, da usled neizvršenja naređenja o repotčinjavanju, dejstvujući samostalno na terenu, jedan broj pripadnika MUP-a, a dobrim delom i celokupne manje jedinice, koje deluju samostalno na terenu vrše teška krivična dela prema šiptarskom civilnom stanovništvu u naseljima ili zbegovima, ubistva, silovanja, pljačke, razbojništva, teške krađe i drugo, te da smišljeno takve zločine pripisuju ili pripremaju da pripišu jedinicama i pojedincima iz Vojske Jugoslavije. “ A, očigledno, to je procena o jednoj praksi koja je trajala neko vreme i opisuje se kao da je to utvrđeno nepobitno, a predmet je redovni izveštaj. Moje pitanje vama je, snage MUP-a koje su bile na terenu na Kosovu, da li je vama bilo poznato da su postojale te šire optužbe, dakle, za ubistva, silovanja i da to vrše te snage, a zatim da se čine pokušaji da se pripíše odgovornost Vojsci Jugoslavije?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Ja ovaj dokumenat, prvo, prvi put vidim i sumnjam u verodostojnost ovog dokumenta, pre svega, što je to jedan karakterističan manir, da prebacivanje odgovornosti za događaje koji se dešavaju na širem prostoru Kosova i Metohije. U ovom slučaju, znači, u maju mesecu 1999. godine, gospodin Pavković donosi dokument u kome eksplicitno tvrdi, nepobitno, da su vršene te aktivnosti i da su te aktivnosti izvodili i obavljali isključivo pripadnici MUP-a, a da je on kao komandant 3. armije kojom je komandovao, odnosno Vojska, potpuno nevinna i nije bila uključena u nikakve aktivnosti. Znači, zločina, aktivnosti, kriminalnih radnji, bilo je svuda, i kod Albanaca i kod Srba, i u svim strukturama. Zločine i kriminalne radnje kod Albanaca radili su i pripadnici FARK-a i pripadnici OVK-a. Kriminal i kriminalne radnje kod Srba i u srpskim snagama bezbednosti, bilo je pojedinaca i iz MUP-a, koji su to radili, pojedinaca iz Vojske Jugoslavije koji su radili i bilo je mnogo civila koji su to radili. Tako da sumnjam i odgovorno tvrdim da ovo nije tačno.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Samo da bi bilo jasno. Vi kažete da dovodite u sumnju autentičnost ovog dokumenta, odnosno osporavate njegovu autentičnost.

SUDIJA ORIE: Najpre da upitamo gospodina Rea. Gospodine Re da li se vi pridružujete svedoku u osporavanju autentičnosti ovog dokumenta?

TUŽILAC RE: Ne. Međutim, možda bi reč „autentičnost“ mogla da se pojasni.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: I mislim da će gospodin Emmerson to i učiniti.

ADVOKAT EMMERSON: Pa, istinitost sadržaja.

SUDIJA ORIE: Da, čini se da se govori o logici, a ne, naravno, gospodine Re, vi zapravo imate u vidu, kada je svedok ranije rekao da jedni optužuju druge, to je naravno, dokument koji je izdala jedna strana.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Gospodine Stijoviću, da bismo ovo pojasnili, kada ste rekli da osporavate autentičnost ovog dokumenta, da li tvrdite da je taj dokument falsifikat ili sugerirate da je njegov sadržaj netačan, neistinit?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Tvrdim da je njegov sadržaj neistinit, netačan. Nisam u mogućnosti da proverim i potvrdim verodostojnost samog dokumenta. Znači, sadržaj dokumenta nije tačan, ne odgovara faktičkom stanju.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Hvala. Časni Sude, pod brojem 12 je dokument Odbrane 1D62-0135.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da želite da mu se dodeli broj. Molim sekretara.

sekretar: Časni Sude, to će biti obeleženo za identifikaciju i nosiće broj D170.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pre nego što napustim ovaj dokument, samo da pogledamo pasus 6. Tu stoji: „Saradnja sa organima Resora DB na Kosovu i Metohiji takođe ne funkcioniše dobro, s obzirom da do sada nismo dobili ni jedan podatak za pripadnike rezervnog sastava Vojske Jugoslavije. Razmena operativnih i ostalih podataka vrši se u retkim prilikama, a podaci koji se nama serviraju o štiptarskim terorističkim snagama, često su paušalni i netačni i dovode do nepotrebnog iscrpljivanja komandi, jedinica i posebno Organa bezbednosti na proveri istih. “ Da vas pitam, da li ste znali da su obaveštajni organi Vojske smatrali da su informacije koje im je pružala RDB, često bila uopštena i netačna?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Oni su ispoljavali tu sumnju, kao što smo i mi, kao Služba državne bezbednosti, imali određene primedbe na njihovo ponašanje vezano za ubacivanje oružja iz Albanije na prostor Kosova i Metohije. Znači, iskazivali smo ozbiljne primedbe na kontrolu granice koju su oni obavljali. Ovo je dokumenat iz maja 1999.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da, to vidim. Vi ste rekli da, kada ste prikupljali i spremali statističke podatke, a osim graničnih incidenata za koje ste, mislim rekli da nisu bili valjano beleženi, vi ste mogli da vršite poređenja iz podataka koje je imala Vojska Jugoslavija i informacija do kojih je dolazila vaša Služba. Samo pokušavam da razumem, koliki je bio stepen poklapanja za koji ste nam rekli prošle nedelje da se poklapa sa procenama koje vidimo u vašem izveštaju?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Znači, velike razlike nisu postojale, posebno ne od 1995. godine pa nadalje, o pojačanom intenzitetu terorističkih aktivnosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ah, razumem. Sada bih hteo da vas postavim neka pitanja o vašem svedočenju za koje ste pozvani da svedočite na predmetu, odnosno postupku protiv Slobodana Miloševića.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, vi ste ranije pominjali transkripte svedočenja u ovom i drugim predmetima.

(Izbrisano po nalogu Pretresnog veća)

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Želim da vam postavim nekoliko pitanja o vašem svedočenju u predmetu Milošević. Vi ste pozvani da svedočite, i to vas je pozvalo Tužilaštvo, o jednom razgovoru koji ste vodili sa vašim bivšim šefom Radomirom Makrovićem 26. juna 2001. godine, dok je on bio u zatvoru, a u vezi sa pronalaženjem jednog kamiona hladnjače, u reci Dunav, za koju se smatralo da se u njemu nalaze posmrtni ostaci Albanaca koji su bili ubijeni u toku sukoba. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Uglavnom da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I mislim, u stvari, da ste vi s njim razgovarali u više prilika, u periodu od aprila do jula 2001. godine, na zahtev viših funkcionera RDB-a. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: To je bio moj radni zadatak,

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I vi mu postavljali pitanja o širokom rasponu optužbi da je u RDB-u bilo nepravilnosti u radu u toku njegovog mandata. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I da biste vi vršili istragu bivšeg šefa RDB-a koji je na neki način bio povezan sa tim krivičnim delima, vi, kao funkcioner RDB-a dobili ste taj zadatak. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da li ste uspeli da saznate, da li je on imao veze sa krivičnim delima koja je RDB orkestrirao u ovom periodu za njegova mandata?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Mi smo, preko Radomira Markovića, prikupili brojna saznanja o nezaklonostima i zloupotrebama koje su se dešavale u prethodnom periodu, u periodu dok je on bio načelnik Resora državne bezbednosti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Nezaklonosti i aktivnosti Službe državne bezbednosti ili drugih grana srpskog aparata?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Pojedinaica iz Službe državne bezbednosti, pojedinaica iz rukovodstva Javne bezbednosti, Ministarstva unutrašnjih poslova i pojedinaica iz struktura političkog i državnog rukovodstva.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: A, što se tiče funkcionera RDB-a, da li su te optužbe bile za njihovo učestvovanje u teškim krivičnim delima?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Možete li nam reći o kakvoj vrsti krivičnih dela je bilo reči, u toku te istrage, da su ih izvršili pripadnici RDB-a?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Načelno, mogu reći koje su vrste krivičnih dela, ali zbog obaveze koju imam vezano za čuvanje državne i službene tajne ne mogu da govorim o detaljima. Znači, radi se o krivičnim delima koja su vezana za zloupotrebu službenog položaja, povezanost sa organizovanim kriminalom, korupciju, nezakonit promet novca i slično.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, u osnovi, korupcija. Govorite o korupciji, i to viših oficira Službe RDB-a i kriminalaca, odnosno kriminalnog podzemlja Srbije. Je li tako?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Govorim o jednom krupnom problemu vlasti Srbije u tom trenutku, unutrašnjoj korupciji u strukturama vlasti Republike Srbije. To podrazumeva i policijske i bezbednosne i političke i državne funkcionere.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Da pogledamo sada, na kratko. . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, nije sasvim jasno, mislim da ste vi pitali da li je korupcija postojala između viših oficira RDB-a i kriminalnog podzemlja u Srbiji.

ADVOKAT EMMERSON: Uključujući i to, da.

SUDIJA ORIE: Onda je svedok rekao: „Mi govorimo o ogromnom problemu, o unutrašnjoj korupciji vlasti u Srbiji. “ , što nije odgovor na pitanje. A, zatim, nastavlja: „Unutrašnja korupcija u strukturama vlasti Republike Srbije“ i takođe je rekao: „To je uključivalo i policijsku bezbednost. “ Prema tome, još uvek nema veze, ne vidimo, svedok nije odgovorio na vaše pitanje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dobro, da pitam konkretno. Da li ste vi pronašli dokaze o postojanju veze između funkcionera u RDB-u i kriminalaca u Srbiji?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Molim da sada pogledamo dokument pod brojem 13. Pitaću vas o razgovoru koji ste vodili sa gospodinom Markovićem dok je bio u pritvoru. Dakle, 26. juna, a ne onim širim optužbama.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Možemo li preći, na trenutak, na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

sekretar: Časni Sude, sada smo ponovo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pre nego što pogledamo ovaj intervju sa gospodinom Markovićem, 26. juna, pod brojem 13. je dokument od 25. maja. To je informacija MUP-a Srbije o istrazi o slučaju „Hladnjača“ i tu se opisuje, kako je pronađena ta hladnjača i okolnosti njenog uklanjanja uz učešće general-pukovnika Vlastimira Đorđevića i tu se, takođe, sugeriše da su tela uklonjena odatle i da je hladnjača tada zapaljena i dignuta u vazduh. Molim vas da sada pogledamo, u engleskoj verziji, to je na 3. stranici, preposlednji paragraf i jedan pre toga, a u srpskoj verziji, na 3. stranici, to je poslednji pasus koji se, zatim, prenosi na 4. stranicu. Vidimo tu da je ustanovljena radna grupa koja je trebalo da istraži ovaj događaj i taj deo glasi ovako: „Operativna saznanja, do kojih je došla radna grupa, ukazuju da je marta 1999. godine, održan radni sastanak u kabinetu Slobodana Miloševića, tadašnjeg predsednika Savezne Republike Jugoslavije. Sastanku su, pored Slobodana Miloševića, prisustvovali Vlajko Stojiljković, ministar unutrašnjih poslova, general Vlastimir Đorđević, načelnik RJB-a, general Radomir Marković, načelnik RDB-a i drugi. Tom prilikom, general Đorđević je izneo, kao problem, pitanje asanacije terena na području Kosova i Metohije. S tim u vezi, Slobodan Milošević je naložio Vlajku Stojiljkoviću preduzimanje mera kako bi se uklonili svi tragovi koji mogu da kažu na postojanje dokaza o izvršenim zločinima. “ A zatim se dalje opisuje kako je to trebalo da se učini. Tu je, između ostalog, predviđena asanacija terena na području Kosova i Metohije, gde su izvođena borbena dejstva radi uklanjanja civilnih žrtava koje bi mogle biti predmet eventualnog istraživanja haškog Tribunala. Da li ste vi, dakle, u vezi sa tim delom istrage, dobili zadatak da vodite taj razgovor 26. juna sa gospodinom Markovićem?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da, ali ja ne znam čija je ovo informacija.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pa, radi se o dokumentu MUP-a. No, ja samo tražim od vas da potvrdite da je to bio razlog vašeg informativnog razgovora sa gospodinom Markovićem, 26. juna?

SVEDOK STIJOVIĆ – ODGOVOR: Da, i ja mislim da postoji izjava, koju sam ja uzeo tom prilikom od Radomira Markovića, vezano na te okolnosti, ali opet, ne znam čija je ovo informacija. U levom uglu piše: „MUP R. Srbije, UKP 20“ i datum i sve ostalo, niti je zavedeno, niti ima pečata, niti se kaže ko je to uradio i ko je dostavio. Makar u srpskoj verziji.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, ja imam nekih problema sa vašim pitanjem. Da li je vaše pitanje svedoku bilo, da li je njegov intervju 26. juna imao cilj da posluži onome što je navedeno u ovom dokumentu, a to je da je održan taj razgovor i to u kontekstu uklanjanja svih tragova koji bi mogli ukazati na dokaze.

ADVOKAT EMMERSON: Pa, sasvim konkretno pitanje na koje ja nastojim da dobijem potvrdu ovog svedoka jeste, da je on dobio zadatak da vodi razgovor sa gospodinom Markovićem o sastanku iz marta 1999. godine, koji se pominje u ovom preposlednjem paragrafu u engleskoj verziji, na 3. stranici.

SUDIJA ORIE: Da. To mi nije bilo jasno.

ADVOKAT EMMERSON: Pa, ako mi dozvolite samo da postavim još poslednje pitanje u vezi sa ovim dokumentom, a zatim ćemo videti izjavu o kojoj se govori, pa ću zaključiti sa temom.

SUDIJA ORIE: Da, međutim, već je 15 do 2, gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: U redu. Završiću onda sada, a nastavićemo sutra.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Stijoviću, vi ste verovatno uočili da sam ja skrenuo pažnju procesnim strankama da se usredsrede na najrelevantnija pitanja, jer je Pretresno veće svesno toga da vi treba da napustite Hag sutra i Pretresno veće će dalje da ispita kakvi su aranžmani napravljeni za vaše putovanje, pa ćemo videti šta jeste, a šta nije problem, kada je reč o vašem rasporedu. Sada bih hteo da vam dam instrukciju, kao što sam to učinio i ranije, da ne treba da ni sa kim razgovarate o svom dosadašnjem svedočenju, a ni o predstojećem. Za sada ćemo završiti sa radom i nastavljamo sutra u 9.00 časova, u ovoj istoj sudnici.

Sednica je završena u 13.45 h

Nastavlja se u sredu, 10. oktobra 2007. godine u 9.00h.

